

POWIATOWY URZĄD PRACY W ŻARACH

ul. Mieszka I 15, 68-200, Żary

<http://pup.zary.sisco.info>
e-mail: zizr@praca.gov.pl

tel: (+48)(68) 479 13 56
fax: (+48)(68) 479 13 66

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie żarskim w 2016 roku

---

Spis treści

Wstęp	2
1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	12
2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	22
3. Analiza umiejętności i uprawnień	28
4. Analiza rynku edukacyjnego	32
5. Analiza lokalnego rynku pracy na bazie badania kwestionariuszowego	36
6. Prognoza lokalnego rynku pracy	71
Podsumowanie i wnioski końcowe	91
Informacja sygnałna w powiecie żarskim II półrocze 2016 roku	95
Informacja sygnałna roczna w powiecie żarskim w 2015 roku	97
Spis tabel	99
Spis wykresów	100
Spis załączników	101

Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na lokalnym rynku pracy. Według założeń, stanowi on źródło danych zarówno o poziomie popytu, jak i podaży na rynku pracy. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (*Dz. U. z 2015 r., poz. 149, art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9*) opracowanie analiz dotyczących rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych umożliwia pozyskanie istotnych informacji odnośnie struktury bezrobocia, czy potrzeb kadrowych pracodawców. Dodatkowo monitoring może służyć koordynacji szkoleń bezrobotnych oraz może stanowić podstawę do kształtowania oferty edukacyjnej.

Poniższy raport został stworzony w oparciu o zalecenia metodyczne przygotowane w ramach projektu systemowego realizowanego na zlecenie Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich pt. *„Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”*.

Podstawowym źródłem informacji odnośnie bezrobotnych i ofert pracy według zawodów i specjalności są dane gromadzone przez powiatowe urzędy pracy w systemie Syriusz ^{STD}. Należy jednak pamiętać, że dane te stanowią jedynie część informacji na temat całego rynku pracy. Wynika to z faktu, iż nie ma obowiązku zgłaszania każdej oferty pracy do PUP przez pracodawcę, oraz rejestrowania się każdego bezrobotnego w urzędzie pracy. W związku z tym, zgodnie z zaleceniami, wprowadza się do monitoringu dodatkowe źródła danych, które mają na celu umożliwienie zwiększenia jego użyteczności poprzez szerszą analizę lokalnego, wojewódzkiego oraz krajowego rynku zatrudnienia. Wspomniane dodatkowe źródła danych można podzielić na:

- **pierwotne** – czyli badanie ofert pracy podmiotów publicznych oraz ofert upowszechnianych za pośrednictwem portali rekrutacyjnych w Internecie, a także badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy;
- **wtórne** – czyli analiza danych dot. rynku edukacyjnego (SIO MEN oraz sprawozdanie o studiach wyższych S-10 GUS), badania odnośnie rynku pracy GUS (BAEL, badanie popytu na pracę) oraz system prognostyczno informacyjny.

Przy opracowywaniu monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wylicza się szereg mierników zgodnie ze ściśle określonymi wzorami. Wśród nich wymienić należy:

- *wskaźnik struktury ofert pracy (PUP)*

$$WSO_{t,PUP}^k = \frac{\sum_{t=1}^{12} \frac{NO_t^k}{12}}{\sum_{t=1}^{12} \frac{NO_t}{12}} * 100$$

- *wskaźnik struktury ofert pracy w Internecie*

$$WSO_{t,inter.}^k = \frac{\sum_{t=1}^2 \frac{NO_t^k}{2}}{\sum_{t=1}^2 \frac{NO_t}{2}} * 100$$

- *wskaźnik struktury bezrobotnych zarejestrowanych, poprzednio pracujących (PUP)*

$$WSB_{t,PUP}^k = \frac{\sum_{t=1}^{12} \frac{Bp_t^k}{12}}{\sum_{t=1}^{12} \frac{Bp_t}{12}} * 100$$

- *wskaźnik struktury bezrobotnych poprzednio pracujących wg BAEL*

$$WSB_{t,BAEL}^k = \frac{\sum_{t=1}^4 \frac{Bp_t^k}{4}}{\sum_{t=1}^4 \frac{Bp_t}{4}} * 100$$

Do wyliczania powyższych wskaźników struktury bezrobotnych i ofert pracy wykorzystywane są następujące zmienne:

Bp_t^k – liczba bezrobotnych poprzednio pracujących w grupie zawodów k na koniec okresu t,

Bp_t – liczba bezrobotnych poprzednio pracujących ogółem na koniec okresu t,

NO_t^k – napływ ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

NO_t – napływ ofert pracy ogółem w okresie t,

Powyższe wskaźniki struktury wyliczać należy według wielkich grup zawodów, dla każdego źródła danych osobno, tj. systemu Syriusz^{STD}, BAEL, badania ofert pracy w Internecie. Wskaźnik struktury bezrobotnych należy wyliczać dla bezrobotnych zarejestrowanych w PUP oraz bezrobotnych według BAEL, natomiast wskaźnik struktur ofert pracy zaleca się kalkulować dla ofert pracy zgłaszanych do PUP oraz ofert pracy w Internecie.

- *wskaźnik niedopasowania struktury*

$$WNO_t^k = \frac{WSO_{t,PUP}^k}{WSO_{t,inter.}^k}$$

gdzie:

$WNO_t^k < 1$ – grupa zawodów, w której oferty pracy są niedoreprezentowane w PUP (oznacza to, że pracodawcy znacznie częściej oferują pracę za pośrednictwem portali internetowych dla tych zawodów).

$WNO_t^k > 1$ – grupa zawodów, w której oferty pracy są nadreprezentowane w PUP (pracodawcy znacznie częściej poszukują pracowników za pośrednictwem PUP niż w internecie).

Miernik przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$.

- *wskaźnik niedopasowania struktury bezrobotnych poprzednio pracujących*

$$WNB_t^k = \frac{WSB_{t,PUP}^k}{WSB_{t,BAEL}^k}$$

gdzie:

$WNB_t^k < 1$ – grupa zawodów, w której bezrobotni są niedoreprezentowani w PUP (nie rejestrują się w PUP i nie szukają pracy za ich pośrednictwem).

$WNB_t^k > 1$ – grupa zawodów, w której bezrobotni są nadreprezentowani w PUP (może to wskazywać na grupy zawodów, w których bezrobotni rejestrują się w PUP, jednak faktycznie nie są zainteresowani podjęciem pracy bądź pracują w „szarej strefie”).

Miernik przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$.

Budowa tych mierników opiera się na porównaniu i wyliczeniu relacji dwóch, opisanych wcześniej, wskaźników struktury. Celem kalkulacji tych mierników jest wskazanie, którzy bezrobotni (w jakich grupach zawodów) nie rejestrują się w urzędach pracy, a także jakie oferty pracy nie są tam zgłaszane. Identyfikacja grup zawodów niedoreprezentowanych i nadreprezentowanych w urzędach pracy możliwa jest zarówno od strony podażowej, jak i popytowej.

- *wskaźnik wolnych miejsc pracy*

$$WW_t^k = \frac{O_t^k}{P_t^k + O_t^k}$$

gdzie:

O_t^k – przeciętna liczba ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

P_t^k – przeciętna liczba pracujących w grupie zawodów k w okresie t.

Wskaźnik wolnych miejsc pracy, liczony jako stosunek wolnych miejsc pracy (ofert pracy) do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy. Miernik ten publikowany jest przez GUS w raportach z popytu na pracę. Zgodnie z zaleceniami, miernik ten przedstawia się w rocznych raportach monitoringu na szczeblu wojewódzkim i krajowym, w agregacji do wielkich grup zawodów.

Analiza tego miernika pozwala określić jaki odsetek całkowitego popytu na pracę stanowią wolne miejsca pracy. Im wyższa wartość tego miernika, tym większa część miejsc pracy jest nieobsadzona, przez co szansa na znalezienie pracy wzrasta.

- *wskaźnik struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy*

$$WS_t^k = \frac{\bar{B}_t^k + \bar{O}_t^k}{\bar{B}_t + \bar{O}_t}$$

gdzie:

$$\bar{B}_t^k = \frac{\sum_{m=1}^n B_m^k}{n}, \bar{O}_t^k = O_{t-1}^k + \frac{NO_t^k}{n}$$

$\bar{B}_t^k$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

$\bar{O}_t^k$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

B_m^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec miesiąca m,

O_t^k – liczba ofert pracy w grupie zawodów k na koniec okresu t,

NO_t^k – napływ ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

n – liczba miesięcy (m) w okresie t.

Analizowany wskaźnik struktury informuje jaką część łączonej liczby bezrobotnych i ofert pracy stanowi suma bezrobotnych i ofert pracy w danej grupie zawodów w danym okresie sprawozdawczym.

Konstrukcja rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opiera się jedynie na elementarnych grupach zawodów, dla których wartość wskaźnika struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy jest wyższy niż decyl pierwszy, tj.:

$$WS_t^k > D_1$$

Zastosowanie powyższego warunku, pozwala na wyłączenie z analizy elementarnych grup zawodów, które są nieistotne z punktu widzenia analizowanego rynku pracy tj. takich grup zawodów, dla których liczba bezrobotnych i ofert pracy jest relatywnie niska.

- *wskaźnik dostępności oferty pracy*

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

gdzie:

$\bar{B}_t^k$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

$\bar{O}_t^k$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

Miernik informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Im wyższa wartość wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów k.

Przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$.

$B/O_t^k = 0$ – brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.

$B/O_t^k < 1$ – przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.

$B/O_t^k > 1$ – dostępność oferty pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.

Brak wartości – oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a cecha k jest maksymalnie nadwżkowa.

- *wskaźnik długotrwałego bezrobocia*

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$$

gdzie:

B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

DB_t^k – liczba długotrwanie bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

Wartość wskaźnika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów.

Przyjmuje wartości od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwanie nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów k jest długotrwanie bezrobotnym).

- *wskaźnik płynności bezrobotnych*

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

gdzie:

NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

$WPB_t^k < 1$ – napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

$WPB_t^k = 1$ – odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.

$WPB_t^k > 1$ – odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek bezrobotnych w zawodzie k.

Brak wartości – napływ jest równy zero.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych następuje poprzez nałożenie dodatkowych warunków na wyliczone już wcześniej mierniki. Zgodnie z przyjętą metodologią zakłada się, że zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Ponadto, wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany (M_e), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź był równy) w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie deficytowe wyróżniają się brakiem bezrobotnych tj. wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero.

Przyjęto, że zawody zrównoważone odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Ponadto wskazane jest, aby w takim konkretnym zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany (M_e), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź równy zero) w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe natomiast odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany (M_e) oraz niskim odpływem netto bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Zawody	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq M_e$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq M_e$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub brak wartości	$WDB_t^k > M_e$	$WPB_t^k < 1$

- *wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów*

$$WBA_t^k = \frac{BA_t^k}{A_{t-1}^k} * 100,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan na koniec grudnia/maja (np. 31.12.2011 i 31.05.2012),

A_{t-1}^k – liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan za poprzedni rok szkolny/akademicki (np. rok szkolny 2010/2011).

Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły k stanowią bezrobotni absolwenci w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły k (w %). Miernik przyjmuje wartość od 0% (co oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły k jest zainteresowany jako bezrobotny). Im niższe wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły.

- *wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych*

$$WAB_t^k = \frac{BA_t^k}{B_t^k} * 100,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów w elementarnej grupie zawodów k (kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja danego roku (np. 31.12.2011 i 31.05.2012)

B_t^k – liczba bezrobotnych ogółem w grupie zawodów k (kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja danego roku (np. 31.12.2011 i 31.05.2012)

Wskaźnik informuje, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k (kierunku kształcenia) stanowią bezrobotni absolwenci (w %). Miernik przyjmuje wartości od 0% (brak absolwentów wśród bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia k) do 100% (sytuacja, w której każdy bezrobotny w opisywanej elementarnej grupie

zawodów/kierunku kształcenia to bezrobotny absolwent). Wskaźnik może skazywać na łatwość i szybkość znalezienia pracy wśród absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia k , tj. w jakim stopniu absolwenci zasilają grono bezrobotnych.

- *frakcja absolwentów, którzy nie będą kontynuować nauki i zasilą stronę podażową rynku pracy*

$$OA_t = 1 - \frac{S_t}{M_{t-1}}$$

gdzie:

OA_t – odsetek absolwentów stanowiących potencjalny zasób siły roboczej,

S_t – liczba studentów pierwszego roku studiów w okresie t ,

M_{t-1} – liczba uczniów, którzy zdali egzamin maturalny w roku poprzednim.

Cele monitoringu

Opracowanie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o zalecenia metodologiczne umożliwiają w szczególności realizację następujących celów:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na powiatowym, wojewódzkim i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla przewidywania struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, wojewódzkim i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponad gimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnych rynkach pracy,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Podstawowe pojęcia i definicje

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych – proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej

podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Zawody deficytowe – to takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznacznym, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone – to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznacznym, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe – to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawód – zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS) definiowany jest jako przynoszący dochód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Zawód może dzielić się na specjalności.

Umiejętności – określono jako zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu np. obsługa komputera i wykorzystanie Internetu.

Uprawnienia – to dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki; przykładem uprawnienia jest prawo jazdy kat. B.

Kwalifikacje – to układ wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji składowych zadań zawodowych.

Jako **lokalny rynek pracy** przyjęto powiatowy rynek pracy.

Oferta pracy – to zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy lub umieszczenie w internetowych serwisach rekrutacyjnych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu znalezienia odpowiedniego pracownika. Zgodnie z przyjętą metodologią przez ofertę pracy rozumie się jedno wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej.

Przez **długotrwale bezrobotnych** należy rozumieć pozostających bez pracy powyżej 12-stu miesięcy od dnia zarejestrowania się.

Bezrobotny absolwent rozumiany jest jako bezrobotny do upływu 12-stu miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie czy innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczenie o ukończeniu kursu.

1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

Powiat żarski – informacje ogólne

Powiat żarski położony jest na południowo-zachodniej części województwa lubuskiego na Wysoczyźnie Żarskiej, przy granicy polsko-niemieckiej na Nysie Łużyckiej. Powiat zajmuje powierzchnię 1393km², zamieszkiwany jest przez około 98.160 osób. Skupia dziesięć gmin:

- miejskie: Łęknica, Żary;
- miejsko-wiejskie: Jasień, Lubsko;
- wiejskie: Brody, Lipinki Łużyckie, Przewóz, Trzebiel, Tuplice, Żary

i jest jednym z największych na terenie województwa lubuskiego. Na północy graniczy z powiatem krośnieńskim i zielonogórskim, na wschodzie z żagańskim, na południu ze zgorzeleckim i na zachodzie z Krajem Związkowym Brandenburgii i z krajem związkowym Saksonii. Tabela nr 1 przedstawia kilka wybranych danych statystycznych charakteryzujących powiat żarski.

Tabela 1. Powiat żarski – wybrane dane statystyczne

Wybrane dane statystyczne	2013	2014	2015
Powierzchnia w ha	139278	139300	139300
Ludność	99088	98625	98160
Ludność na 1km ²	71	71	70
Ludność w wieku nieprodukcyjny na 1000 osób w wieku produkcyjnym	54,7	55,8	57,0
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach:			
- podstawowych	17	17	18
- gimnazjalnych	20	20	19
- ponadgimnazjalnych i policealnych	22	22	20
Turystyczne obiekty noclegowe	15	14	14
Liczba ludności na 1 przychodnię	2064	2055	2003
Mieszkania oddane do użytkowania na 10tyś. ludności	16	12	20
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys. t	134,8	151,6	125,4
Pracujący na 1000 ludności	191	201	206
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tyś ludności	1479	1490	1519
Stopa bezrobocia zarejestrowanego w %	16,5	12,9	9,7

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016r., Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

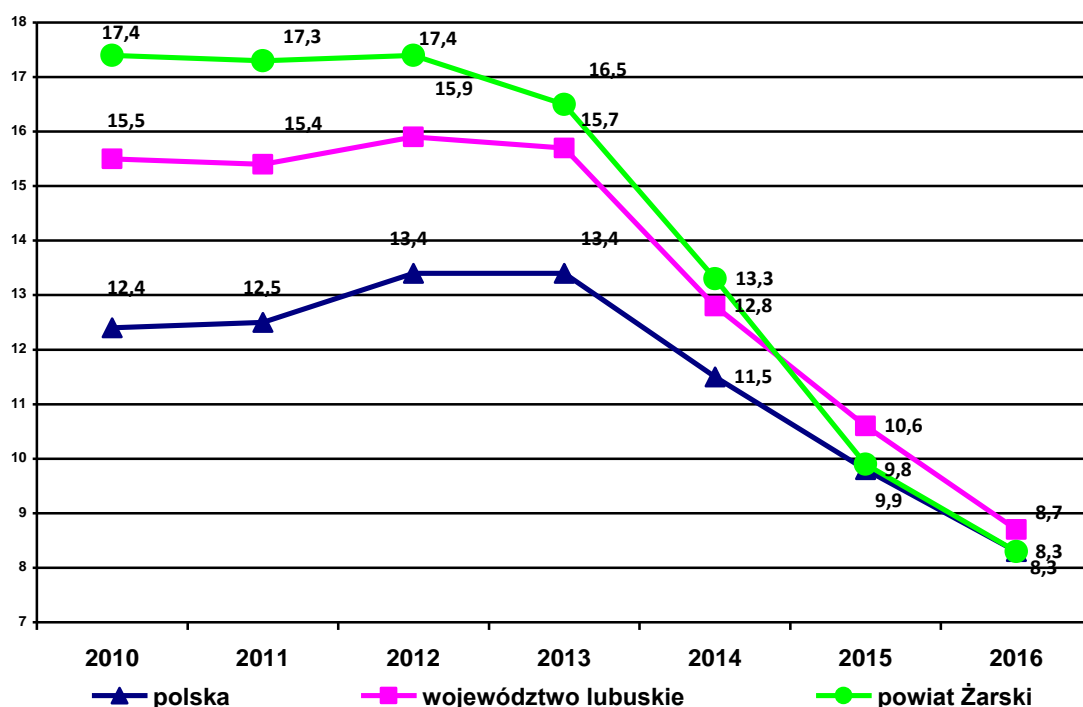
Stan bezrobocia rejestrowanego

W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku, pozostawało 2745 osób bezrobotnych. W porównaniu do stanu sprzed roku, liczba ta jest mniejsza o 478 osób bezrobotnych (14,8%). Na dzień 31 grudnia 2016 roku w urzędach pracy województwa lubuskiego zarejestrowanych było 32.367 bezrobotnych. W stosunku do poprzedniego roku zanotowano spadek o 6.981 osób.

Stopa bezrobocia według danych GUS na koniec grudnia 2016 roku w powiecie żarskim wynosiła 8,3; w województwie lubuskim – 8,7; natomiast w kraju – 8,3.

Stopa bezrobocia w powiecie żarskim w stosunku do grudnia 2015 spadła o 1,6%.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiecie żarskim, województwie lubuskim i w Polsce

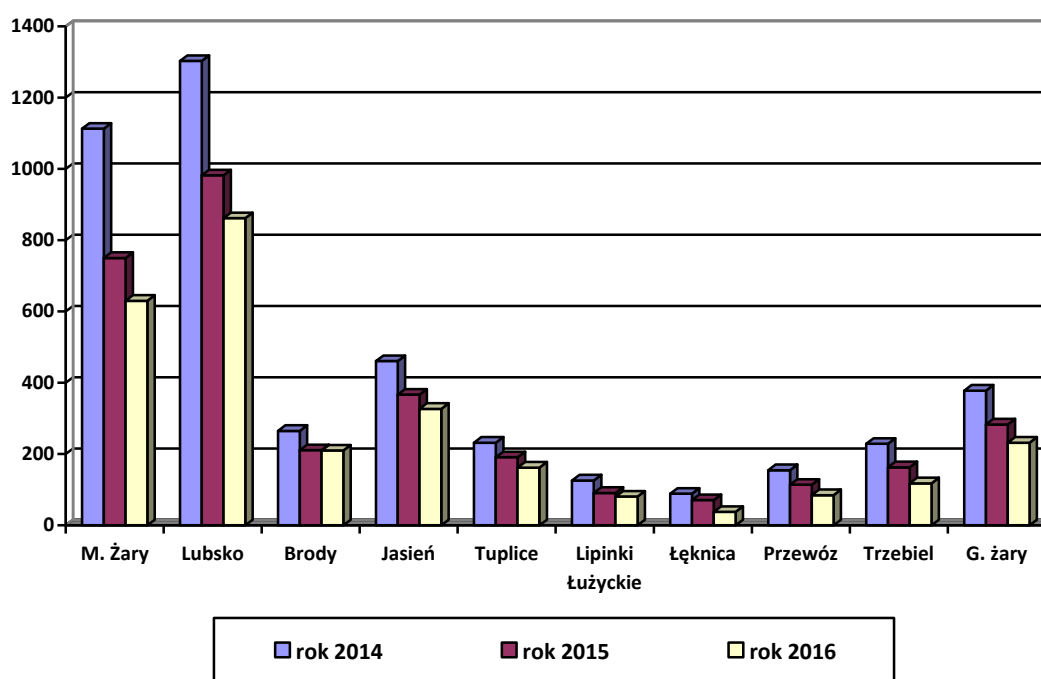
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPIPS

W ciągu 12 miesięcy 2016 roku w powiecie żarskim zarejestrowało się 6488 osób bezrobotnych w tym 796 osób po raz pierwszy. Natomiast w analogicznym okresie czasu wyrejestrowanych zostało 6966 osób bezrobotnych. Wśród osób wyłączonych z ewidencji (podobnie jak w roku 2015) najliczniejsze grupy stanowili bezrobotni wykreśleni z powodu podjęcia pracy, nie potwierdzenia gotowości do pracy oraz dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego.

Zróźnicowanie terytorialne liczby bezrobotnych według gmin

Na obszarze powiatu żarskiego wyodrębniono 10 gmin, w tym 6 gmin wiejskich, 2 wiejsko-miejskie i 2 miasta. Biorąc pod uwagę podział terytorialny na poziomie gmin, sytuacja na lokalnych rynkach pracy w sposób istotny różnicuje się. W okresie 12 m-cy 2016 roku największy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w gminach: miejskiej Żary (19,0%), miejsko-wiejskiej Lubsko (13,9%) wiejskiej Żary (21,9%), wiejskiej Trzebiel (38,1%) oraz miejsko-wiejskiej Jasień (12,2%).

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych Gminach Powiatu Żarskiego wg stanu na 31 grudnia 2014, 2015 oraz 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości MPiPS

Analiza bezrobocia wg zawodów (grup zawodów)

Najliczniejszą grupę bezrobotnych wg zawodów, zarejestrowanych w końcu 2016 roku stanowili sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 282 osoby (10,0% ogółu). Liczną grupę stanowili także bezrobotni zarejestrowani w zawodach: gospodarz budynku – 6,0% ogółu, robotnicy wykonujące prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani – 4,6% ogółu, robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym – 3,6% ogółu, pracownicy obsługi biurowej – 2,0% ogółu, pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne – 2,0% ogółu, czy też kucharze – 2,0% ogółu, murarze i pokrewni – również 2,0% i ślusarze i pokrewni – 1,7%. Ranking tych zawodów przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu) była największa w 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	282
5153	Gospodarze budynków	170
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	127
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	94
4110	Pracownicy obsługi biurowej	58
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	58
5120	Kucharze	56
7112	Murarze i pokrewni	55
7222	Ślusarze i pokrewni	48
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	44
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	38
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	37
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	35
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	30
4321	Magazynierzy i pokrewni	29
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	29
7318	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów	28
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	28
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	28
5141	Fryzjerzy	26
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	26

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

W końcu roku 2015 natomiast, najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowili zarejestrowani w zawodach: sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 373 osoby (11,6% ogółu), gospodarz budynku – 6,01% ogółu, robotnicy wykonujące prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani – 4,2% ogółu, robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym – 3,1% ogółu, pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne – 2,4% ogółu, czy też murarze i pokrewni – 2,3%, pracownicy obsługi biurowej – 2,2% ogółu i kucharze – 2,1% ogółu bezrobotnych pozostających w rejestrach PUP w Żarach.

Jeżeli chodzi o grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych w roku 2016 był największy, to najliczniejszą grupę stanowili sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 517 osób (8,0% ogółu), następnie: gospodarze budynków – 345 osób (5,3% ogółu), robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani – 270 osób (4,2% ogółu), robotnicy wykonujące prace proste w budownictwie ogólnym – 201 osób (co stanowiło 3,1% ogółu zarejestrowanych), pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne – 193 osoby (3,0%), czy też ślusarze i pokrewni – 129 osób (2,0%), pracownicy obsługi biurowej – 125 osób (1,9%) oraz kucharze – 117 osób (co stanowiło 1,8% ogółu osób pozostających w rejestrze żarskiego Urzędu Pracy). Ranking tych zawodów przedstawia poniższa tabela 3.

Tabela 3. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (napływ) był największy w 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (napływ w okresie)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	517
5153	Gospodarze budynków	345
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	270
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	201
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	193
7222	Ślusarze i pokrewni	129
4110	Pracownicy obsługi biurowej	125
5120	Kucharze	117
7112	Murarze i pokrewni	98
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	91
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	90
9412	Pomoce kuchenne	86
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	80
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	79
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	72
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	70
4321	Magazynierzy i pokrewni	69
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	67
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	64
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	64

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Jeżeli zaś chodzi o napływ bezrobotnych wg zawodów, który miał miejsce w roku poprzednim, czyli 2015, to najwięcej osób zarejestrowanych było w zawodzie: sprzedawcy sklepowi (ekspedienci) – 729 osób (9,9% ogółu), następnie: gospodarze budynków – 375 osób (5,1% ogółu), robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani – 173 osoby (2,3% ogółu), pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne – 220 osób (3,0% ogółu), czy też robotnicy wykonujące prace proste w budownictwie ogólnym – 219 osób (co podobnie jak w we wcześniejszej grupie zawodów stanowiło 3,0% ogółu zarejestrowanych).

Wśród zarejestrowanych, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, czyli osób długotrwale bezrobotnych, wg stanu na koniec 2016 roku, w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach było 1398 osób (liczba ta spadła w stosunku do końca 2015 roku dość znacznie, bo aż o 366 osób). Wśród grup zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia w poprzednim roku był największy można wymienić choćby: kierowników do spraw zarządzania zasobami ludzkimi, matematyków, aktuariuszów i statystyków, specjalistów do spraw sieci komputerowych, archiwistów i muzealników, artystów plastyków, operatorów urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewnych, czy też średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp. Pełne zestawienie elementarnych grup zawodów dla których wskaźnik ten był najwyższy w roku 2016 przedstawia poniższa tabela 4.

Tabela 4. Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był największy w 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,II}^k$)
1212	Kierownicy do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	100,00
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	100,00
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	100,00
2621	Archiwiści i muzealnicy	100,00
2651	Artyści plastycy	100,00
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	100,00
3255	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	100,00
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	100,00
3324	Pośrednicy handlowi	100,00
3332	Organizatorzy konferencji i imprez	100,00
3342	Sekretarze prawni	100,00
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	100,00
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	100,00
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	100,00
4223	Operatorzy centrali telefonicznych	100,00
4414	Technicy archiwiści i pokrewni	100,00
5131	Kelnerzy	100,00
5152	Pracownicy usług domowych	100,00
5165	Instruktorzy nauki jazdy	100,00
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
6111	Rolnicy upraw polowych	100,00
6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	100,00
6221	Hodowcy ryb	100,00
7123	Tynkarze i pokrewni	100,00
7125	Szklarze	100,00
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	100,00
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	100,00
7322	Drukarze	100,00
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	100,00
7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	100,00
7534	Tapicerzy i pokrewni	100,00
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	100,00
8132	Operatorzy urządzeń do produkcji materiałów światłoczułych i obróbki filmów	100,00
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	100,00
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego	100,00
8312	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni	100,00
8343	Maszyści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	100,00
9213	Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	100,00
9520	Uliczni sprzedawcy produktów (z wyłączeniem żywności o krótkim terminie przydatności do spożycia)	100,00
9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni	100,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Wskazane w tabeli 4 grupy zawodów charakteryzują się wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia na poziomie 100%, co oznacza, że każdy bezrobotny w tej elementarnej grupie zawodów był osobą długotrwale bezrobotną.

Wśród grup zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia w poprzednim (czyli 2015) roku był największy można wymienić choćby: żołnierzy zawodowych, kierowników do spraw zarządzania zasobami ludzkimi, kierowników do spraw strategii i planowania, kierowników do spraw marketingu i sprzedaży, czy też inżynierów inżynierii środowiska pracy oraz inżynierów gdzie indziej nie sklasyfikowanych.

Analizując kierunek oraz natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnych grupach zawodów możemy posłużyć się wartościami wskaźników płynności bezrobotnych w tych grupach. Grupy zawodów, w których wskaźnik ten był w 2016 roku największy przedstawia poniższa tabela 5.

Tabela 5. Grupy zawodów, w których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	4,00
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	4,00
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	3,00
1213	Kierownicy do spraw strategii i planowania	3,00
2514	Programiści aplikacji	3,00
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	2,67
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	2,50
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2,33
2153	Inżynierowie telekomunikacji	2,00
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	2,00
2356	Instruktorzy technologii informatycznych	2,00
2642	Dziennikarze	2,00
3213	Technicy farmaceutyczni	2,00
3256	Ratownicy medyczni	2,00
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	2,00
5212	Uliczni sprzedawcy żywności	2,00
7215	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	2,00
7314	Ceramicy i pokrewni	2,00
7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	2,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Przedstawione wyżej grupy zawodów osiągnęły wskaźnik płynności bezrobotnych większy niż 1, co oznacza, że w grupach tych odpływ bezrobotnych przewyższył ich napływ, czyli, że liczba zarejestrowanych w tych zawodach spadła.

Odwrotna sytuacja ma miejsce gdy wskaźnik płynności bezrobotnych jest mniejszy niż 1. Oznacza to, że liczba bezrobotnych wzrosła, ponieważ ich napływ przewyższa odpływ.

W sytuacji równowagi odpływu i napływu zarejestrowanych, wspomniany wskaźnik jest równy 1. Grupy zawodów, w których wskaźnik płynności bezrobotnych w powiecie żarskim był w analizowanym roku 2016 najmniejszy, przedstawia poniższa tabela 6.

Tabela 6. Grupy zawodów, w których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2016 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
1223	Kierownicy do spraw badań i rozwoju	0,00
1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	0,00
1411	Kierownicy w hotelarstwie	0,00
2240	Specjaliści do spraw ratownictwa medycznego	0,00
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	0,00
2294	Audiofonolodzy i logopedzi	0,00
2353	Lektorzy języków obcych	0,00
3144	Technicy technologii żywności	0,00
3212	Technicy analityki medycznej	0,00
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	0,00
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	0,00
3422	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	0,00
4214	Windykatorzy i pokrewni	0,00
5113	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	0,00
9111	Pomoce domowe i sprzętaczki	0,00
9216	Robotnicy wykonujący prace proste w rybołówstwie i zakładach akwakultury	0,00
9510	Pracownicy świadczący usługi na ulicach	0,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Dla porównania w roku 2015 największy wskaźnik płynności bezrobotnych miał miejsce w przypadku następujących elementarnych grup zawodów:

- kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani,
- średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany,
- kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani,
- pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji,
- sekretarze medyczni i pokrewni,
- pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani,
- robotnicy obróbki kamienia,
- monterzy izolacji.

Jeżeli zaś chodzi o najniższy wskaźnik płynności bezrobotnych, to w roku 2015 miał on miejsce w przypadku choćby takich elementarnych grup zawodów jak:

- agenci i administratorzy nieruchomości,
- pracownicy usług domowych,
- operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych,
- uliczni sprzedawcy żywności,

- hodowcy zwierząt gdzie indziej nie sklasyfikowani,
- tapicerzy i pokrewni, oraz
- wydawcy posiłków.

Analiza ofert pracy

Porównanie struktury ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach wraz z Oddziałem Urzędu w Lubsku ze strukturą ofert pracy zamieszczanych na internetowych portalach rekrutacyjnych oraz analiza wskaźnika zróżnicowania wg wielkich grup zawodów zostało przeprowadzone na podstawie danych zawartych w poniższej tabeli 7.

Tabela 7. Oferty pracy w 2016 roku

Kod grupy zawodów	Nazwa wielkiej grupy zawodów	CBOP (PUP+OHP+EURES)	Internet	Razem
<i>w liczbach bezwzględnych</i>				
	Ogółem	5930	732	6662
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	29	71	100
2	SPECJALIŚCI	150	147	297
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	772	199	971
4	PRACOWNICY BIUROWI	448	36	484
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	2034	164	2198
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	48	0	48
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	763	46	809
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	934	24	958
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	752	45	797
<i>wskaźnik struktury według źródeł</i>				
	Ogółem			
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	29,00%	71,00%	100%
2	SPECJALIŚCI	50,51%	49,49%	100%
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	79,51%	20,49%	100%
4	PRACOWNICY BIUROWI	92,56%	7,44%	100%
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	92,54%	7,46%	100%
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	100,00%	0,00%	100%
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	94,31%	5,69%	100%
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	97,49%	2,51%	100%
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	94,35%	5,65%	100%
<i>wskaźnik struktury wg grup w poszczególnych źródłach</i>				<i>Wskaźnik zróżnicowania (PUP vs. Internet)</i>
	Ogółem	100,00%	100,00%	
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	0,49%	9,70%	0,05
2	SPECJALIŚCI	2,53%	20,08%	0,13
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	13,02%	27,19%	0,48
4	PRACOWNICY BIUROWI	7,55%	4,92%	1,54
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	34,30%	22,40%	1,53
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	0,81%	0,00%	
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	12,87%	6,28%	2,05
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	15,75%	3,28%	4,80
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	12,68%	6,15%	2,06

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPIPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Jak wynika z powyższej tabeli w 2016 roku do żarskiego Urzędu Pracy wpłynęło łącznie 5930 ofert pracy. Biorąc pod uwagę wielkie grupy zawodów, najwięcej, bo 2034 oferty (34,0% ogółu) skierowane były do pracowników usług i sprzedawców. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń mogli skorzystać z 934 ofert zatrudnienia (15,8%), technicy i inny średni personel z 772 ofert (13,0%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy z 763 ofert (12,9%), pracownicy wykonujący prace proste z 752 ofert (12,7%), a specjaliści ze 150 ofert pracy (2,5%). Najmniej ofert (zaledwie 0,5% ogółu ofert zgłoszonych w tut. Urzędzie) skierowanych było do przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników.

Analizując dane dotyczące ofert pracy dostępnych na portalach rekrutacyjnych widać, że najwięcej możliwości znalezienia pracy mieli technicy i inny średni personel – 199 ofert (27,2% ogółu), pracownicy usług i sprzedawcy – 164 oferty (22,4%), następnie specjaliści – 147 ofert (20,1%), przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy – 71 ofert (9,7%), a także robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 46 ofert (6,3%).

Porównując te zestawienia można wysunąć hipotezę, że pracodawcy poszukujący kandydatów do pracy na stanowiska nie wymagające wysokich kwalifikacji (np. pracownicy usług i sprzedawcy, operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, czy też robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy), chętniej korzystają z pomocy Powiatowych Urzędów Pracy aniżeli z portali zajmujących się rekrutacją. Portale te natomiast są chętniej wykorzystywane przez firmy, które poszukują kandydatów do pracy, wymagającej nieco wyższych lub wręcz specjalistycznych kwalifikacji oraz zapewne dostatecznie długie doświadczenia zawodowego (np. technicy i inni średni personel, specjaliści, czy też kierownicy).

Potwierdzenia tej hipotezy można także szukać analizując wskaźnik zróżnicowania ofert (PUP vs. Internet). W przypadku przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników wyniósł on 0,05; specjalistów – 0,13; pracowników biurowych – 1,54; a w przypadku techników i innego średniego personelu – 0,48. Natomiast najwyższe odnotowano wśród operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 4,80; pracowników wykonujących prace proste, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 2,06 oraz wśród robotników przemysłowych i rzemieślników – 2,05.

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie żarskim wynika, że na rynku pracy najczęściej występują zawody o charakterze deficytowym tzn. zawody, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tych zawodach.

Do obliczenia średniej miesięcznej nadwyżki/deficytu zawodu zastosowano wzór:

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

poprzez który określa się dostępność ofert pracy w danej grupie elementarnej. Im wyższa jest wartość miernika tym dostępność jest niższa.

Zawody deficytowe	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub brak wartości	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Na podstawie powyższego powstał ranking elementarnych grup zawodowych.

Zawody deficytowe

Zawody deficytowe to zawody, w których liczba dostępnych ofert pracy jest większa od średniego stanu bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym, odsetek długotrwanie bezrobotnych w tych zawodach nie przekracza mediany (Me), a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ (bądź jest równy) w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie deficytowe to zawody, w których nie odnotowano bezrobotnych, czyli wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero.

W powiecie żarskim w 2016 roku maksymalny deficyt osiągnięty został w 11 grupach zawodów, które szczegółowo zostały przedstawione w tabeli 8, umieszczonej poniżej.

Do zawodów maksymalnie deficytowych wskazano grupy zawodów:

- pośrednicy pracy i zatrudnienia,
- funkcjonariusze służby więziennej,

- pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food,
- specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych,
- mistrzowie produkcji w budownictwie,
- monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych,
- pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni,
- mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym,
- średni personel z dziedziny prawa i pokrewny,
- pracownicy zakładów pogrzebowych,
- operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru.

Tabela 8. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2016 roku

MAKSYMALNY DEFICYT*								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba dostępnych ofert pracy ($\bar{O}_t^k$)	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)				
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	34	0,00	0,00				
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	9	0,00	0,00				
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	3	9,09	0,00				
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	1		0,00				
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	1	0,00	0,00				
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	1	0,00	0,00				
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni	0	100,00	80,00				
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	0	0,00	0,00				
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	0	100,00	50,00				
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	0	25,00	0,00				
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	0	25,00	0,00				
DEFICYT								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średnio-miesięczna liczba bezrobotnych $\bar{B}_t^k$	Średnio-miesięczna liczba dostępnych ofert pracy $\bar{O}_t^k$	Wskaźnik dostępności ofert pracy B/O_t^k	Wskaźnik długo-trwałego bezrobocia WDB_t^k	Wskaźnik płynności bezrobotnych WPB_t^k	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	0,25	3,17	0,08		1,00	66,67	33,33
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	0,50	4,83	0,10		1,50	0,00	0,00
4120	Sekretarki (ogólne)	0,33	1,42	0,24		1,00	94,12	76,47
7536	Obuwnicy i pokrewni	0,25	1,00	0,25		1,50	100,00	25,00
7323	Introligatorzy i pokrewni	2,08	8,00	0,26	0,00	1,17		0,00
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	12,75	45,25	0,28	25,00	1,03	2,24	0,00

3321	Agenci ubezpieczeniowi	0,83	2,92	0,29			100,00	75,00
7124	Monterzy izolacji	0,25	0,83	0,30		1,00	0,00	0,00
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	0,08	0,25	0,33		1,50	100,00	0,00
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	1,92	5,50	0,35	0,00	1,00		0,00
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	1,58	4,33	0,37	0,00	1,00	75,00	58,33
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	2,00	5,00	0,40		1,50	0,00	0,00
3322	Przedstawiciele handlowi	8,50	17,17	0,50	0,00	1,13	50,00	10,00
1412	Kierownicy w gastronomii	0,67	1,33	0,50		1,00	0,00	0,00
2166	Projektanci grafiki i multimedków	0,17	0,33	0,50		1,00	100,00	50,00
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	0,25	0,42	0,60		1,00	0,00	0,00
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	0,42	0,67	0,63		1,00	16,67	0,00
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	0,33	0,50	0,67	0,00	1,00	0,00	0,00
5312	Asystenci nauczycieli	2,25	2,83	0,79		1,18	97,06	73,53
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	2,42	3,00	0,81		2,67	29,17	0,00
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	2,33	2,67	0,88	0,00	1,11	100,00	0,00
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1,17	1,33	0,88		1,33	0,00	0,00
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	3,75	4,25	0,88	20,00	1,00	100,00	0,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

*w przypadku maksymalnego deficytu liczba bezrobotnych równa jest zero

Wśród wymienionych zawodów deficytowych w większości są to zawody, do wykonywania których wymagane są dodatkowe uprawnienia m.in. kierowcy autobusów bądź kierowcy samochodów ciężarowych (wymagane świadectwo kwalifikacji zawodowej, karta kierowcy itp.). Dodatkowo do pracy w zawodach inżynier, kierownik czy też specjalista za podstawę zatrudnienia stawia się posiadane doświadczenie zawodowe oraz dodatkowe uprawnienia.

Zawody zrównoważone

Zawody zrównoważone to zawody, w których liczba bezrobotnych jest zbliżona do liczby dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym, odsetek długotrwale bezrobotnych w tych zawodach nie przekracza mediany (Me), a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ (bądź jest równy) w danym okresie sprawozdawczym.

Równowagę na rynku pracy zachowały trzy grupy zawodowe:

- pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów,
- nauczyciele szkół specjalnych,
- ładowacze nieczystości.

Szczegółowe wskaźniki przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2016 roku

RÓWNOWAGA						
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych $\bar{B}_t^k$	Średniomiesięczna a liczba dostępnych ofert pracy $\bar{O}_t^k$	Wskaźnik dostępności ofert pracy B/O_t^k	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	1,00	1,08	0,92	100,00	100,00
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	0,17	0,17	1,00	0,00	0,00
9611	ładowacze nieczystości	0,33	0,33	1,00	0,00	0,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Zawody nadwyżkowe

Zawody nadwyżkowe to zawody, w których występuje przewaga liczebna bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobocie długotrwale powyżej mediany (Me) oraz niski odpływ netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Do zawodów maksymalnie nadwyżkowych zaliczono:

- operatorów maszyn przędzalniczych i pokrewnych,
- matematyków, aktuariuszy i statystyków,
- funkcjonariuszy celnych i ochrony granic,
- funkcjonariuszy służb specjalnych,
- techników analityki medycznej.

Tabela 10. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2016 roku

MAKSYMALNA NADWYŻKA*								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych ($\bar{B}_t^k$)						
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	3						
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	2						
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	1						
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	1						
3212	Technicy analityki medycznej	1						
NADWYŻKA								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średnio-miesięczna liczba bezrobotnych $\bar{B}_t^k$	Średnio-miesięczna liczba dostępnych ofert pracy $\bar{O}_t^k$	Wskaźnik dostępności ofert pracy B/O_t^k	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia WDB_t^k	Wskaźnik płynności bezrobotnych WPB_t^k	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)
7131	Malarze budowlani i pokrewni	14,42	0,08	173,00	52,38	0,74	0,00	0,00
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	22,92	0,58	39,29	62,07	0,79	14,29	14,29
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	4,83	0,17	29,00	60,00	0,83	100,00	50,00
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	1,67	0,08	20,00	50,00	0,50	0,00	0,00
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	28,92	1,83	15,77	62,86	0,92	42,86	0,00
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	1,58	0,17	9,50	50,00	0,80	0,00	0,00
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	24,33	2,67	9,12	50,00	0,83	0,00	0,00
5311	Opiekunowie dziecięcy	7,58	1,17	6,50	50,00	0,97	100,00	28,57
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	1,92	0,42	4,60	100,00	0,86	100,00	0,00
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	4,08	0,92	4,45	66,67	0,80	9,09	9,09
7113	Robotnicy obróbki kamienia	0,83	0,25	3,33	50,00	0,33	66,67	0,00
2634	Psycholodzy	2,33	0,83	2,80	50,00	0,75	0,00	0,00

	i pokrewni							
7121	Dekarze	5,42	2,58	2,10	71,43	0,93	57,89	15,79
2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	2,83	2,50	1,13	50,00	0,83	100,00	0,00

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPIPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

* W przypadku maksymalnej nadwyżki liczba ofert pracy równa jest zero

Praca w zawodach wykazanych w tabeli jako nadwyżkowe okazuje się często nieosiągalna dla potencjalnych kandydatów ze względu na brak lub niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, dezaktualizację wiadomości zawodowych bądź brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Zmiany, jakie ciągle zachodzą na rynku pracy wymuszają na kandydatach ciągle podnoszenie kwalifikacji, bycia elastycznym i gotowym na uzupełnienie swojej wiedzy i umiejętności.

3. Analiza umiejętności i uprawnień

Umiejętności są określono jako *zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu np. obsługa komputera i wykorzystanie Internetu np. w przypadku pracy biurowej.*

Uprawnienia to dodatkowe *kwalfikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki; przykładem uprawnienia jest prawo jazdy kat. B, uprawnienia na wózki widłowe.*

Analizując **umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów** można zauważyć, że dla *Przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników* 66,67% ofert pracy w 2016 roku wymagało od zainteresowanych dwóch kluczowych umiejętności *tj. planowania i organizacji pracy własnej oraz przedsiębiorczości, inicjatywności i kreatywności.*

Dla *Specjalistów* w 51,43% ofert pracy wymagana była **przedsiębiorczość, inicjatywność oraz kreatywność**. W 48,57% - umiejętność **obsługi komputera i wykorzystanie Internetu**. Jako trzecia najważniejsza cecha klasyfikowała się umiejętność **czytania ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim** – 45,71%.

Dla *Techników i innego średniego personelu* w 100% ofert pracy wymagana była **przedsiębiorczość, inicjatywność oraz kreatywność**. Na drugim miejscu klasyfikowała się umiejętność **planowania i organizacji pracy własnej** - 98,90% ofert pracy. Najmniej ważną umiejętnością okazała się obsługa komputera i wykorzystanie Internetu – 25,27%.

Dla *Pracowników biurowych* cztery umiejętności osiągnęły wartość 100%. Były to **wywieranie wpływu, przedsiębiorczość/ inicjatywność/ kreatywność, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu oraz komunikacja ustna/ komunikatywność**. Na ostatnim miejscu klasyfikowała się umiejętność **planowana i organizacji pracy własnej** – 7,63%.

Wśród *pracowników usług i sprzedawców* najważniejszymi cechami okazały się: **planowanie i organizacja pracy własnej** - (75%), **sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna** – (50%), **przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność** –(20,83%) oraz **wywieranie wpływu** – (20,83%). Na ostatnim miejscu klasyfikowała się **współpraca w zespole** – (16,67%).

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy w 96,67% ofert pracy muszą posiadać **sprawność psychofizyczną i psychosomatyczną** oraz **planowanie i organizacja pracy własnej** – (46,67)%.

Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń w 57,14% ofert pracy muszą posiadać **sprawność psychofizyczną i psychosomatyczną. Współpraca w zespole** klasyfikowała się

na ostatnim miejscu – 0,67%.

Ostatnią grupą są *Pracownicy wykonujący prace proste*. W tym przypadku najważniejszą umiejętnością wymaganą w ofertach pracy była: **sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna** – 7,43%.

Tabela 12. Umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów w 2016 roku

Kod grupy zawodów	Wielka grupa zawodów	STRONA PODAŻOWA RYNKU PRACY		STRONA POPYTOWA RYNKU PRACY	
		Umiejętności posiadane przez bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych (%)*	Umiejętności wymagane w ofertach pracy	Odsetek ofert pracy (%)**
1.	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY			Planowanie i organizacja pracy własnej	66,67
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	66,67
				Współpraca w zespole	44,44
				Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	35,56
				Komunikacja ustna/komunikatywność	35,56
2.	SPECJALIŚCI			Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	51,43
				Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	48,57
				Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	45,71
				Wykonywanie obliczeń	40,00
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	31,43
3.	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL			Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	100,00
				Planowanie i organizacja pracy własnej	98,90
				Wywieranie wpływu	38,46
				Komunikacja ustna/komunikatywność	29,26
				Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	25,27
4.	PRACOWNICY BIUROWI			Wywieranie wpływu	100,00
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	100,00
				Obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	100,00
				Komunikacja ustna/komunikatywność	100,00
				Planowanie i organizacja pracy własnej	7,63
5.	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY			Planowanie i organizacja pracy własnej	75,00
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	50,00
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	20,83
				Wywieranie wpływu	20,83
				Współpraca w zespole	16,67

6.	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY			Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	96,67
				Planowanie i organizacja pracy własnej	46,67
				Znajomość języków obcych	3,33
				Współpraca w zespole	0,87
7.	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ			Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	57,14
				Planowanie i organizacja pracy własnej	23,81
				Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	19,05
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	4,76
				Współpraca w zespole	0,67
8.	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACĘ PROSTE			Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,43
				Współpraca w zespole	1,60
				Komunikacja ustna/komunikatywność	0,53

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

* Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako iloraz stanu bezrobotnych z danym uprawnieniem w ramach wielkiej grupy zawodów do całkowitego stanu bezrobotnych w ramach wielkiej grupy zawodów.

** Odsetek ofert pracy liczony jest jako iloraz napływu ofert pracy, w których dana umiejętność lub uprawnienie jest wymagań do całkowitego napływu ofert pracy w ramach danej wielkiej grupy zawodów (PUP+Internet).

Jak można zauważyć umiejętności wymagane w ofertach pracy dzielą się na dwie grupy: w pierwszej z nich znajdują się umiejętności stricte związane z pracą biurową/ stanowiskami decyzyjnymi itp. są to: **przedsiębiorczość, inicjatywność i kreatywność** oraz **planowanie i organizacja pracy własnej**. Drugą grupę stanowią zawody rzemieślnicze, przemysłowe i usługowe. W tych ofertach pracy najważniejsza okazała się **sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna**.

Bezrobotni bez zawodu

Analizując **bezrobotnych bez zawodu według poziomu wykształcenia**, można zauważyć, że największy odsetek występuje wśród osób z **wykształceniem średnim ogólnokształcącym**, tj. 27,49% oraz **gimnazjalnym i poniżej** - 26,02%.

Biorąc pod uwagę **rodzaj ukończonej szkoły**, najwięcej bezrobotnych ukończyło **liceum ogólnokształcące** (33,71%) oraz **technikum** (24,55%).

Tabela 12. Bezrobotni bez zawodu w 2016 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)*
Ogółem	2 751	376	13,67%
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	884	230	26,02%
zasadnicze zawodowe	810	18	2,22%
średnie ogólnokształcące	251	69	27,49%
policealne i średnie zawodowe	592	59	9,97%
wyższe	214	0	0,00%
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa	436	17	3,90%
szkoła przysposabiająca do pracy	1	1	100,00%
technikum	167	41	24,55%
liceum ogólnokształcące	178	60	33,71%
liceum profilowane	2	0	0,00%
technikum uzupełniające	1	0	0,00%
liceum uzupełniające	1	0	0,00%
szkoła policealna	36	1	2,78%
wyższa	160	0	0,00%
brak danych źródłowych	1 769	256	14,47%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

*Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii.

4. Analiza rynku edukacyjnego

Analiza rynku edukacyjnego służy do określenia kierunków szkoleń dla bezrobotnych oraz korekty poziomu i struktury kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym.

Źródłem informacji zawartych w analizie jest System Informacji Oświatowej MEN.

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest *wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów*.

$$WBA_t^k = \frac{BA_t^k}{A_{t-1}^k} * 100$$

gdzie:

BA_t^k - liczba bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan na koniec grudnia/maja;

A_{t-1}^k - liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) – stan za poprzedni rok szkolny/akademicki.

Miernik przyjmuje wartość od 0% (brak bezrobotnych wśród absolwentów) do 100% (każdy absolwent jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższa wartość wskaźnika, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci.

Miernikiem wskazującym jak wysoki jest odsetek bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów bądź w danym kierunku kształcenia jest *wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych*.

$$WAB_t^k = \frac{BA_t^k}{B_t^k} * 100$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów w elementarnej grupie zawodów k(kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja danego roku;

B_t^k - liczba bezrobotnych ogółem w grupie zawodów k (kierunku kształcenia) – stan na koniec grudnia roku poprzedzającego i maja danego roku.

Analiza uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych

W poniższej tabeli 13 przedstawiono zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych w powiecie żarskim w 2016 roku, wraz z liczbą uczniów ostatnich klas ponadgimnazjalnych. Z tabeli jasno wynika, iż żaden z uczniów nie kształcił się w zawodach deficytowych i zrównoważonych, jedynie wśród zawodów nadwyżkowych zaznaczyła się grupa: dekarze.

Tabela 13. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych w 2016 roku

ZAWODY DEFICYTOWE		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod grupy	Nazwa grupy	
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	0
1412	Kierownicy w gastronomii	0
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	0
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	0
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	0
2166	Projektanci grafiki i multimedialnych	0
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	0
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	0
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	0
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	0
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	0
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	0
3321	Agenci ubezpieczeniowi	0
3322	Przedstawiciele handlowi	0
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	0
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	0
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	0
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni	0
4120	Sekretarki (ogólne)	0
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	0
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	0
5312	Asystenci nauczycieli	0
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	0
7124	Monterzy izolacji	0
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	0
7323	Introligatorzy i pokrewni	0
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	0
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	0

7536	Obuwnicy i pokrewni	0
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	0
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	0
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	0
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0
9622	Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	0
ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod grupy	Nazwa grupy	
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	0
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	0
9611	Ładowacze nieczystości	0
ZAWODY NADWYŻKOWE		
Elementarna grupa zawodów		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod grupy	Nazwa grupy	
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	0
2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	0
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	0
2634	Psycholodzy i pokrewni	0
3212	Technicy analityki medycznej	0
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	0
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	0
5311	Opiekunowie dziecięcy	0
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0
7113	Robotnicy obróbki kamienia	0
7121	Dekarze	2
7131	Malarze budowlani i pokrewni	0
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	0
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	0
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	0
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	0
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	0
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	0

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

W roku szkolnym 2014/2015, najliczniejszą grupę absolwentów według typu szkoły stanowili absolwenci liceum ogólnokształcącego – 566 osób. Liczba absolwentów technikum wyniosła 282 osób, wszystkie osoby zdały egzamin zawodowy.

Porównując wskaźniki zauważalny jest spadek udziału bezrobotnych wśród ogółu absolwentów liceum ogólnokształcącego oraz technikum.

Tabela 14. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku

Typ szkoły	Liczba absolwentów w poprzednim roku szkolnym		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	Stan na koniec grudnia roku poprzedniego	Stan na koniec maja roku sprawozdawczego	Stan na koniec grudnia roku poprzedniego	Stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	69	69	21	11	30,43%	15,94%
szkoła przysposabiająca do pracy	6	0	0	0		0,00%
technikum	282	282	32	17	11,35%	6,03%
liceum ogólnokształcące	566	0	31	19	5,48%	3,36%
liceum profilowane			0	0		
liceum uzupełniające	0	0	0	0		
szkoła policealna	61	61	7	0	11,48%	0,00%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

W 2016 roku, najliczniejszą grupę absolwentów według typu szkoły stanowili absolwenci liceum ogólnokształcącego – 538 osób. Na podstawie wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wywnioskować można, iż najbardziej dostosowanym do potrzeb lokalnego rynku pracy typem szkoły jest liceum ogólnokształcące.

Tabela 15 . Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku (cd.)

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	Stan na koniec grudnia roku poprzedniego	Stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	49	49	19	38,78%
szkoła przysposabiająca do pracy	17		0	
technikum	202	202	29	14,36%
liceum ogólnokształcące	538	19	19	3,53%
liceum profilowane			0	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	34	34	2	5,88%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

5. Analiza lokalnego rynku pracy na bazie badania kwestionariuszowego

Niniejsze opracowanie zawiera wyniki badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców działających na lokalnym (powiatowym) rynku pracy. Wspomniane badanie przeprowadzone zostało w ramach rocznego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2016, zgodnie z metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku zatrudnienia. Badanie zostało zrealizowane na podstawie standaryzowanego kwestionariusza do badań przedsiębiorstw, który stanowił załącznik nr 1 dokumentu „Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”. Badanie przeprowadzone zostało w trakcie osobistych wizyt pośredników pracy w siedzibach badanych firm oraz techniką wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo – CATI. Ankieta składała się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych, które umożliwiały swobodną wypowiedź respondentów. Wywiady stanowiące kluczowy materiał badawczy przeprowadzone zostały wśród osób, które odpowiedzialne są za podejmowanie strategicznych decyzji w przedsiębiorstwach, w tym za decyzje personalne oraz nadzorujące proces zatrudniania nowych pracowników: właściciele, bądź współwłaściciele, dyrektorzy lub prezesi przedsiębiorstw, kierownicy, a także osoby decyzyjne z działu kadr, czy też z działu personalnego. Oczekiwana próba badawcza na terenie powiatu żarskiego wyniosła 82 i została zrealizowana w 100%, co przedstawia poniższa tabela 16.

Tabela 16. Liczba przebadanych przedsiębiorstw

Klasa wielkości przedsiębiorstwa	Liczba przebadanych przedsiębiorstw
do 9 osób	34
10-49	35
50-249	11
250 i więcej	2
Podsumowanie	82

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

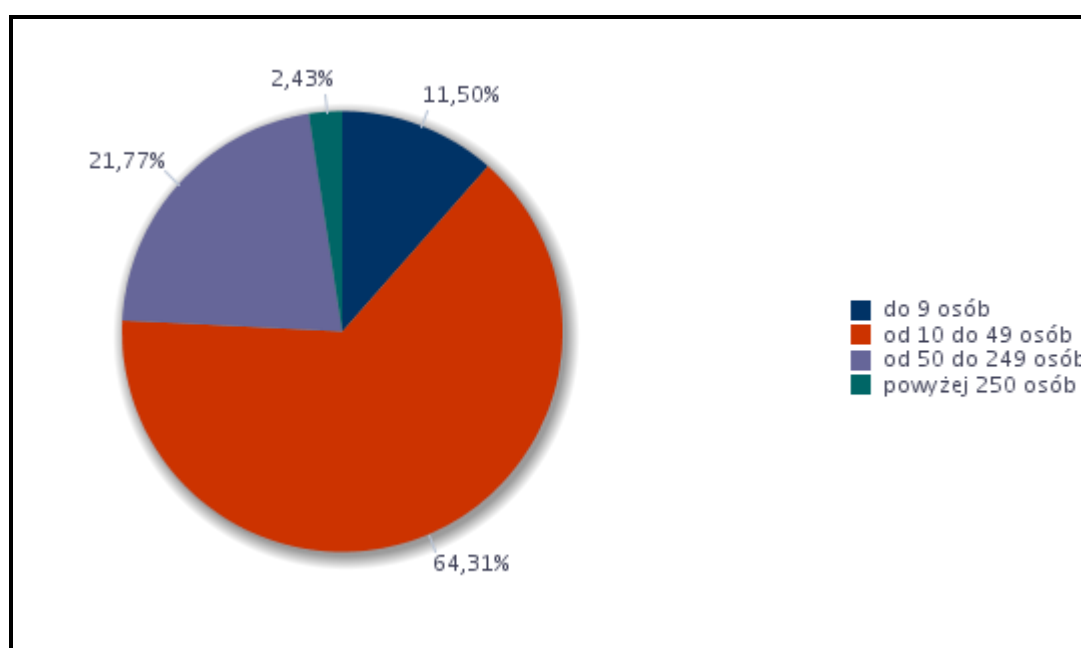
Celem głównym badania rynku pracy w powiecie żarskim była diagnoza stanu aktualnego oraz prognoza przyszłej sytuacji w zakresie popytu na pracę. Badanie dotyczyło popytu na pracę oraz zapotrzebowanie na kwalifikacje, a także umiejętności na lokalnym rynku zatrudnienia oraz możliwości aktywizacji osób pozostających bez pracy za pośrednictwem lokalnych firm. Również ważnym celem badania było oszacowanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców w kolejnych latach, określenie charakterystyki wymagań pracodawców wobec potencjalnych kandydatów do pracy, a także metod poszukiwania pracowników. Badanie

przeprowadzone wśród wskazanych przedsiębiorstw umożliwiło określenie zapotrzebowania lokalnych pracodawców na pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach, kompetencjach oraz umiejętnościach zawodowych. Badanie zobrazowało, jakie zawody, a także kompetencje zawodowe kandydatów do zatrudnienia są najbardziej oraz najmniej pożądane przez przedsiębiorców poszukujących pracowników. Rozpoznanie przyczyn problemów, które występują na lokalnym rynku pracy oraz odpowiedni dobór narzędzi w celu kreowania zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu jest możliwe jedynie w przypadku posiadania analizy popytu na pracę. Poniższe opracowanie można więc uznać za efekt takiego, planowanego i potrzebnego działania.

Analiza ta może posłużyć jako ważne informacje dla osób poszukujących pracy odnośnie kwalifikacji, kompetencji oraz umiejętności, których posiadanie może ułatwić podjęcie pracy w firmach działających na powiatowym rynku pracy. Bez wątpienia, można się nią również posłużyć przy wyznaczaniu kierunków szkoleń bezrobotnych, przy usprawnianiu poradnictwa zawodowego, czy też przy realizacji programów aktywizujących osoby pozostające w rejestrach urzędu w celu promowania ich zatrudnienia.

W badaniu kwestionariuszowym, ogółem, wzięły udział 82 przedsiębiorstwa, działające na terenie powiatu żarskiego. Ponad połowę z nich – 64,3% stanowiły firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Najmniej, bo 2,4% ogółu przebadanych firm stanowiły przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250 osób. Pełny obraz przebadanych firm, pod względem liczb zatrudnionych osób przedstawia poniższy wykres 3.

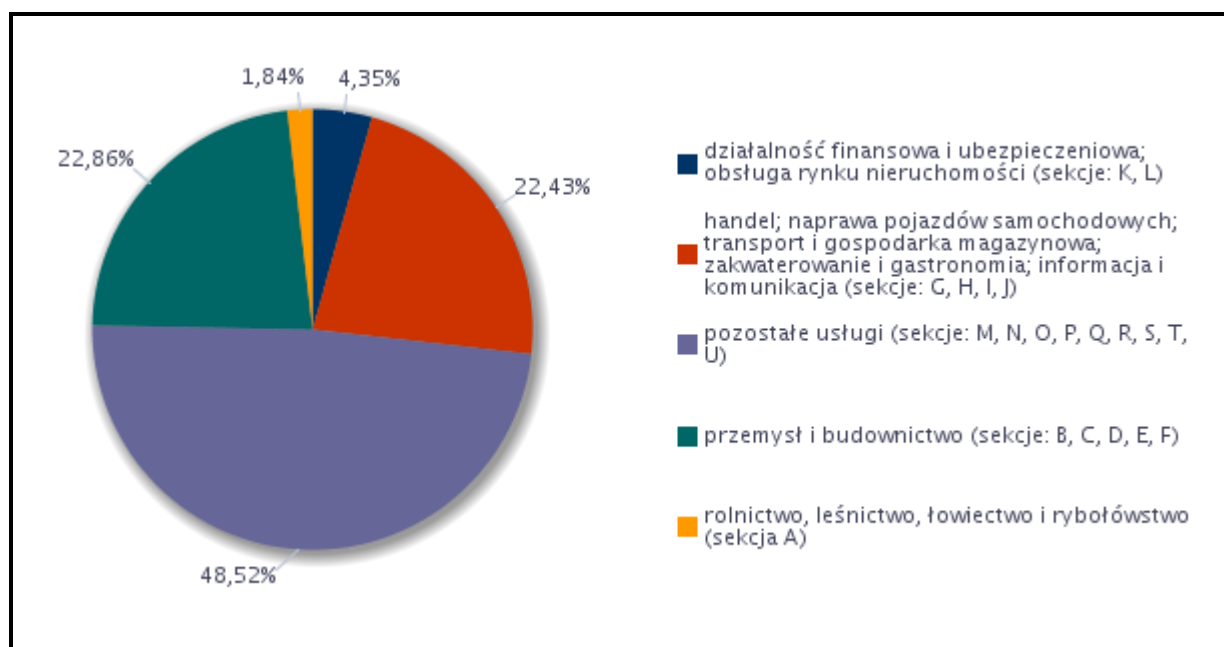
Wykres 3. Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Biorąc pod uwagę strukturę badanych podmiotów gospodarki narodowej według rodzaju działalności gospodarczej to najczęściej przedsiębiorców – 48,5% ogółu, którzy udzielili odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu, działało w branżach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna; działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, oraz organizacje i zespoły eksterytorialne. Drugą najliczniejszą grupę – 22,9% ogółu, stanowiły firmy z branż: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją oraz budownictwo. Najmniej liczną grupę zaś – zaledwie 1,8% ogółu badanych przedsiębiorstw, stanowiły podmioty działające w branży: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Kompletny obraz przebadanych firm, pod względem rodzaju prowadzonej działalności przedstawia poniższy wykres 4.

Wykres 4. Struktura badanych przedsiębiorstw według rodzaju działalności

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

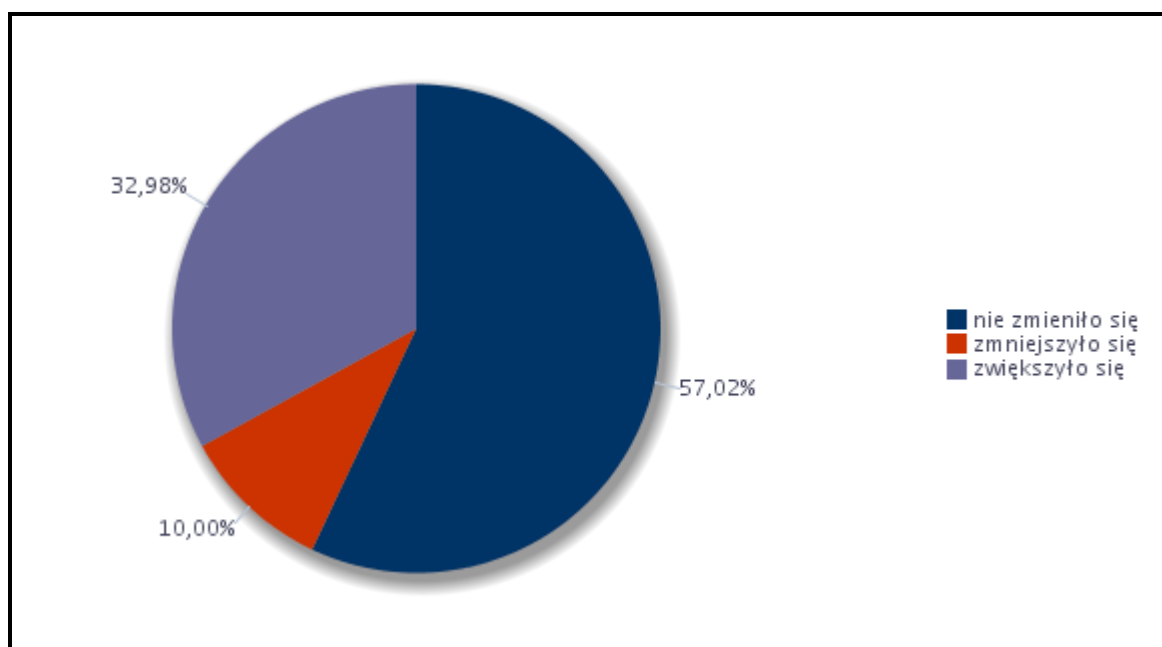
Jednym z istotniejszych celów badawczych było określenie aktualnej kadrowej sytuacji przedsiębiorstw, a także poznanie przepływu zatrudnienia w badanych firmach. Pierwsze wspomniane zagadnienie dotyczyło fluktuacji zatrudnienia. Dane, pozyskane w trakcie przeprowadzanych badań świadczą o zrównoważonej polityce kadrowej prowadzonej przez

ankietowane przedsiębiorstwa. Liczba pracowników w badanym okresie czasu pozostawała taka sama w ponad połowie (dokładnie w 57,0% ogółu) podmiotów gospodarczych. W przypadku 33,0% firm odnotowano dodatnie saldo zatrudnieniowe. Pozostałe przedsiębiorstwa – 10,0%, zanotowały zmniejszenie zatrudnienia. Graficzne przedstawienie opisanej wyżej sytuacji przedstawia wykres 5.

Takie, a nie inne dane oznaczają, że podmioty gospodarcze działające na terenie lokalnym (powiatowym) działają stabilnie a tam, gdzie sytuacja zatrudnieniowa ulega zmianie można zauważyć relatywnie wysoki potencjał do tworzenia nowych miejsc pracy (o czym świadczy wyższy odsetek przedsiębiorstw, które zwiększyły zatrudnienie, niż firm, które w ostatnim czasie owo zatrudnienie zredukowały).

Wykres 5. Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku

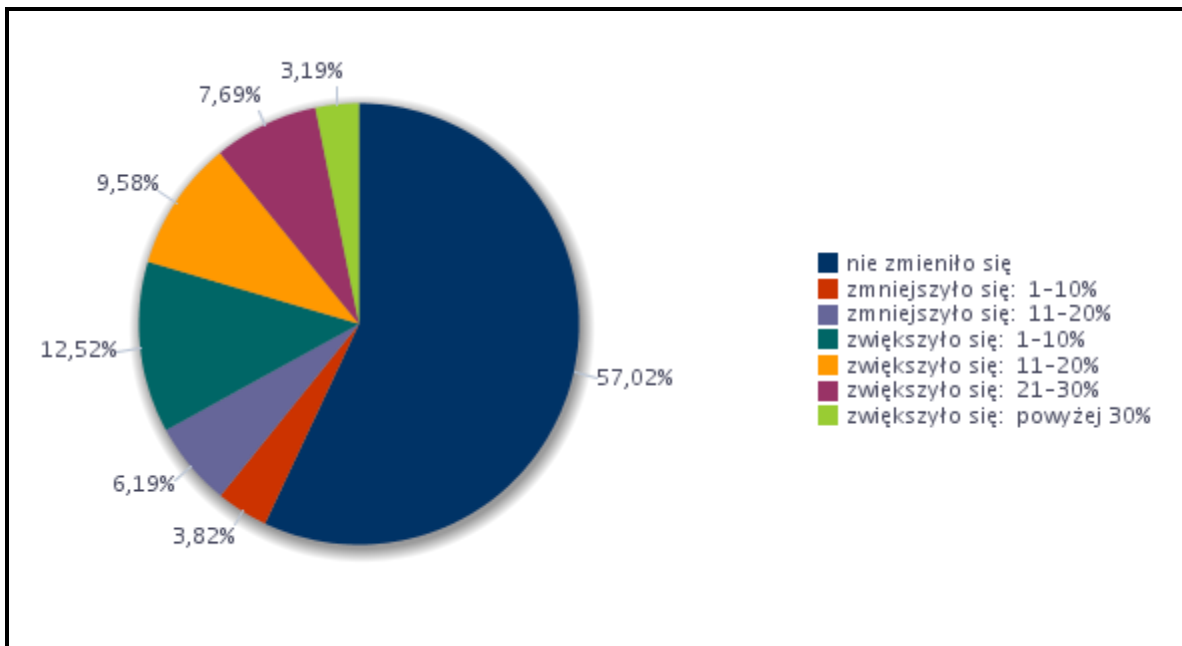

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPIPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Chcąc dokładniej poznać skalę zmian w zatrudnieniu w przebadanych przedsiębiorstwach należy wspomnieć, że wśród pracodawców, którzy zmniejszyli zatrudnienie w badanym okresie czasu, najliczniejszą grupę stanowiły firmy, które zmniejszyły stan zatrudnienia o 11-20% (6,2%) oraz o 1-10% (3,8%). Firmy, które zwiększyły zatrudnienie o 1-10% w 2016 roku, stanowiły 12,5% ogółu badanych przedsiębiorstw, o 11-20% stanowiły 9,6% ogółu, o 21-30% - 7,7% ogółu, a przedsiębiorstwa, które w badanym okresie zwiększyły zatrudnienie o więcej niż 30%, stanowiły 3,2% ogółu przebadanych firm. Opisaną sytuację ilustruje poniższy wykres 6.

Wykres 6. Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku (dane szczegółowe)

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Kolejnym elementem analizy lokalnego rynku pracy było wyznaczenie wskaźnika zatrudnienia netto. Wskaźniki te budowane są w oparciu o warianty odpowiedzi znajdujących się w pytaniach odnoszących się do bieżącej sytuacji firm na rynku pracy.

Wskaźnik zatrudnienia netto, z punktu widzenia badania przedsiębiorstw, obliczany jest jako różnica frakcji odpowiedzi pozytywnych oraz negatywnych (po uwzględnieniu wag):

$$WZ = \left(\frac{\sum_{i=1}^P wp_i^a wr_i^a P_i}{\sum_{i=1}^S wp_i^a wr_i^a S_i} - \frac{\sum_{i=1}^N wp_i^a wr_i^a N_i}{\sum_{i=1}^S wp_i^a wr_i^a S_i} \right) * 100$$

gdzie:

- P – liczba odpowiedzi pozytywnych,
- N – liczba odpowiedzi negatywnych,
- S – liczba obserwacji (łącznie przedsiębiorstw w próbie),
- i – numer obserwacji, $i=1, \dots, S$,
- wp_i^a – waga próby dla i -tej obserwacji,
- wr_i^a – waga rozmiaru dla i -tej obserwacji,
- P_i – wskazanie pozytywne dla i -tej obserwacji,
- N_i – wskazanie negatywne dla i -tej obserwacji,
- S_i – suma wszystkich wskazań dla i -tej obserwacji.

Saldo odpowiedzi na dane pytanie diagnostyczne o okresie badawczym przyjmuje wartości od -100 do 100. Wartości ujemne oznaczają pogorszenie sytuacji w przedsiębiorstwie. Im niższa wartość wskaźnika, tym wyższy odsetek firm deklaruje niekorzystne zmiany w obszarze zatrudnienia. Wartości dodatnie natomiast, oznaczają poprawę sytuacji firm na

powiatowym rynku pracy. Im wyższy wskaźnik, tym wyższy odsetek przedsiębiorstw deklaruje korzystne zmiany w obrębie zatrudnienia.

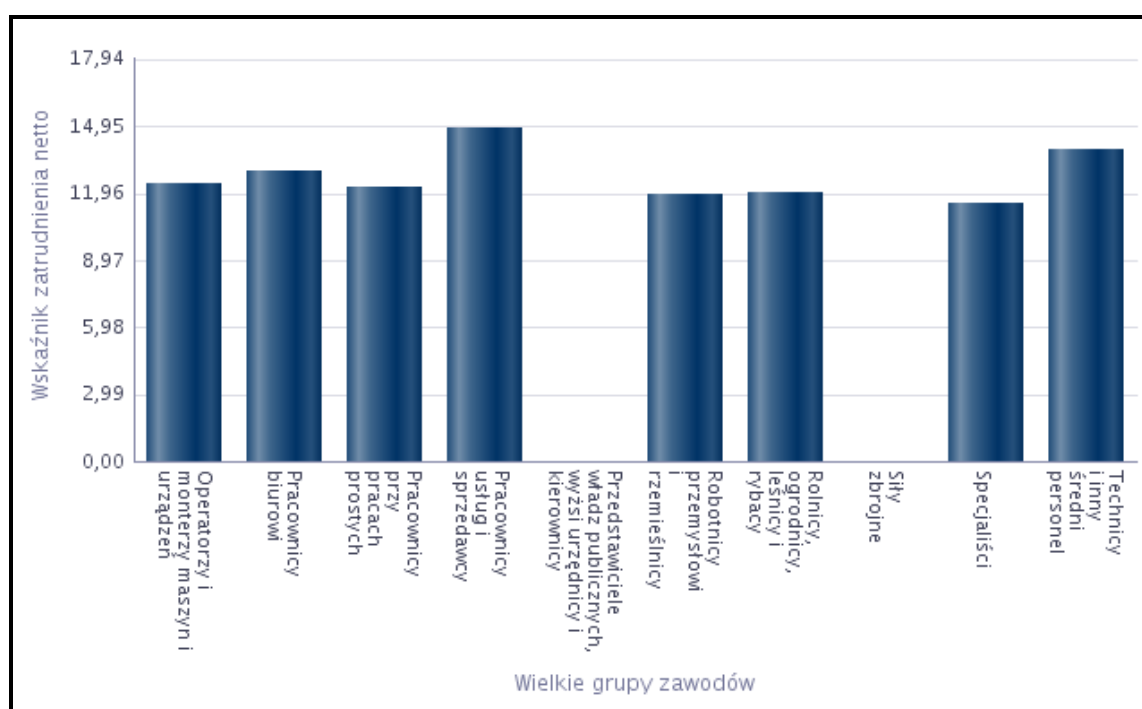
Opisany wyżej wskaźnik zatrudnienia netto WZ ogółem dla powiatu żarskiego w 2016 roku wyniósł:

WZ = 22,97

Pomimo, iż wartość tego wskaźnika nie jest zbyt wysoka, to oznacza, że odsetek firm deklarujących zwiększenie zatrudnienia przewyższył frakcję przedsiębiorstw, które sygnalizują redukcję poziomu opisywanej kategorii.

Jeżeli chodzi o wskaźniki zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w powiecie żarskim w 2016 roku, to najwyższy wskaźnik wystąpił w grupie zawodów: pracownicy usług i sprzedawcy – 14,87; technicy i inny średni personel – 13,90; pracownicy biurowi – 12,90. Nieco niższe wskaźniki wystąpiły w grupach zawodów: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 12,36; pracownicy przy pracach prostych – 12,18; rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy – 12,00, oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 11,93 i specjaliści – 11,53. Ujemne wskaźniki zatrudnienia nie wystąpiły w żadnej grupie zawodów. Dla grupy wielkiej zawodów – siły zbrojne oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, wskaźnik zatrudnienia netto wyniósł 0,00, co oznacza, że odsetek firm deklarujących poprawę sytuacji jest równy odsetkowi firm, sygnalizujących jej pogorszenie. Graficzne przedstawienie opisanej sytuacji ilustruje wykres 7.

Wykres 7. Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2016 roku

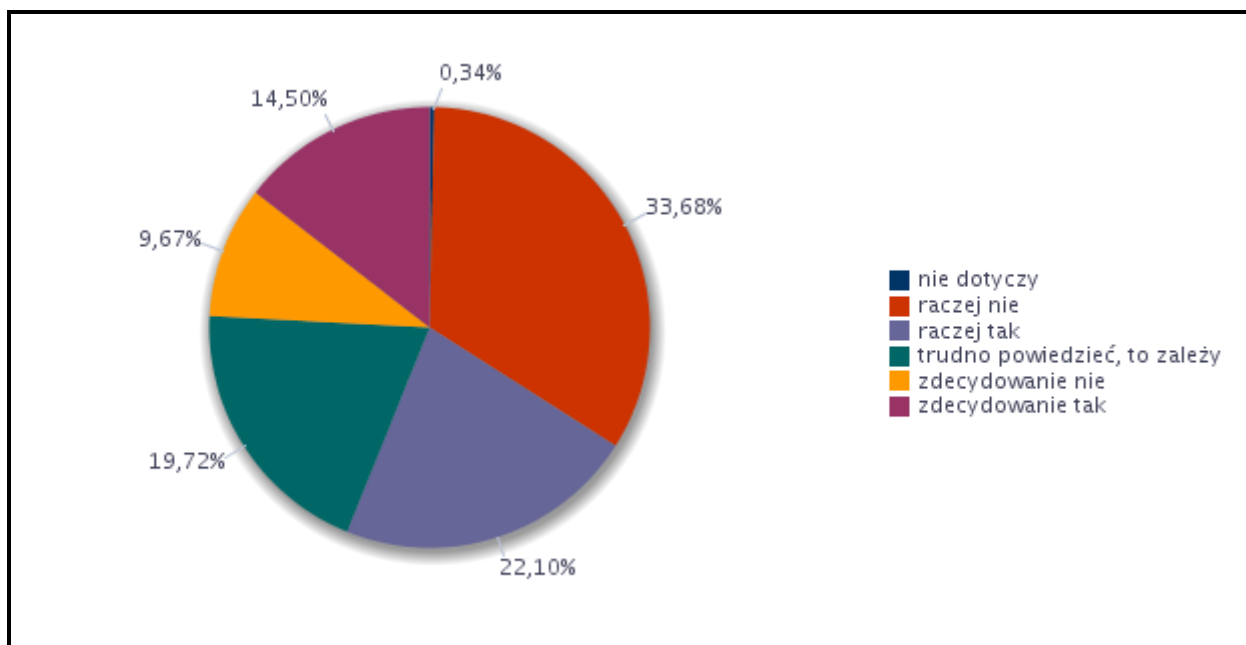

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Problem z pozyskiwaniem nowych pracowników to problem, który z różnych przyczyn i w różnym stopniu dotknął zapewne (lub dotknie w przyszłości) nie jedno przedsiębiorstwo działające nie tylko na terenie powiatu żarskiego, ale na terenie całej Polski. W 33,7% przebadanych firmach w roku 2016 nie wystąpił problem z pozyskaniem nowych pracowników. Nieco mniej, bo 22,1% firm miało takie problemy. Niespełna 20% (19,7%) przedsiębiorstw biorących udział w badaniu nie była do końca przekonana lub nie była w stanie konkretnie się ustosunkować do stanowiska o istnieniu takowych problemów. Zdecydowany brak problemów przy zatrudnianiu nowej kadry pracowniczej wskazało 9,7% badanych firm, a 14,5% oznajmiło, że zdecydowanie problem ten ich dotyczył.

Opisana sytuacja może świadczyć o tym, że zarówno problemy, jak i ich brak, z pozyskiwaniem nowych pracowników mogą wynikać z rodzaju działalności, prowadzonej przez przedsiębiorstwo, czyli od zapotrzebowania na konkretnych pracowników, często specjalistów. Oznacza to, że na lokalnym rynku pracy dostęp do pracowników z określonymi umiejętnościami, czy też posiadających konkretne zawody jest zróżnicowany. Strukturę odpowiedzi firm, które wzięły udział w przeprowadzonym badaniu przedstawia poniższy wykres 8.

Wykres 8. Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2016 roku

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Przeprowadzenie analizy pozwoliło na uzyskanie informacji o cechach kandydatów, które w odczuci przedsiębiorców odgrywają decydującą rolę w procesie rekrutacji. Dodatkowo, na bazie badania istnieje sposobność wskazania, w których zawodach przedsiębiorcy działający na lokalnym rynku pracy napotykać problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników oraz

jakich umiejętności brakuje potencjalnym kandydatom, aby pracę otrzymać. Pozyskane w trakcie badania dane, umożliwiły porównanie oczekiwań pracodawców, pod kątem zawodów oraz niezbędnych w nich umiejętności i uprawnień, z cechami osób pozostających w rejestrach żarskiego Urzędu Pracy.

W poniższej tabeli 17 ukazane zostały zawody, w których zdaniem respondentów najtrudniej jest znaleźć kandydatów do pracy. Pracodawcy wskazywali w kwestionariuszu brakujące umiejętności oraz uprawnienia, które skutkują problemami z pozyskiwaniem odpowiednich kandydatów do pracy. Przykładowo, badani przedsiębiorcy wskazali 24 elementarne grupy zawodów, w których zauważają brak umiejętności *planowania i organizacji pracy własnej*. Kolejnym, najczęściej wskazywanym problemem (18 wskazań) był brak *przedsiębiorczości, inicjatywności i kreatywności* potencjalnych kandydatów do pracy. Brak *sprawności psychofizycznej i psychomotorycznej* oraz brak *komunikacji ustnej/komunikatywności* wskazało 17 respondentów. Problem *współpracy w zespole*, dotyczył 15 elementarnych grup zawodów. Brak umiejętności *obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych* oraz problem z *wyszukiwaniem informacji, analizą i wyciąganiem wniosków* wskazywano nieco tylko rzadziej, bo odpowiednio w 11 oraz 10 elementarnych grupach zawodów. Następnie, w dziewięciu grupach, respondenci zwrócili uwagę na brak *znajomości języków obcych*, w ośmiu na problemy z *wykonywaniem obliczeń* oraz na brak umiejętności *współpracy w zespole*, a w siedmiu na problemy z *obsługą komputera i wykorzystaniem Internetu* i z *czytaniem ze zrozumieniem oraz pisanem tekstów w ojczystym języku*. Respondenci nie zauważyli braku umiejętności i uprawnień zaledwie w trzech analizowanych elementarnych grupach zawodów, można zatem przyjąć, że nie mają trudności z pozyskiwaniem pracowników w tych właśnie zawodach. Wspomniano tu o takich grupach jak: *asystenci dentyści, lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalnością I stopnia oraz operatorzy maszyn do szycia..*

Tabela 17. Zawody, w jakich najtrudniej znaleźć odpowiednich kandydatów do pracy

Trudności z pozyskaniem pracowników			Liczba bezrobotnych - stan na koniec okresu sprawozdawczego
Elementarna grupa zawodów	Brakujące umiejętności i uprawnienia	Odsetek wskazań odpowiedzi „tak”	
Asystenci dentyści	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	1
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	1
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0

	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	2
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	3,99%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	3,99%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	2
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Cieśle i stolarze budowlani	komunikacja ustna / komunikatywność	3,99%
planowanie i organizacja pracy własnej		3,99%	2
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		3,99%	2
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		3,99%	0
współpraca w zespole		3,70%	2
wykonywanie obliczeń		3,70%	0
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	2
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%	2
znajomość języków obcych		0,00%	0
Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		znajomość języków obcych	7,69%
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0

	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
Inżynierowie mechanicy	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	7,69%	0
	znajomość języków obcych	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	1
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	Kierowcy samochodów ciężarowych	planowanie i organizacja pracy własnej	4,66%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		3,15%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		3,03%	5
znajomość języków obcych		3,03%	0
komunikacja ustna / komunikatywność		1,63%	15
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		1,63%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		1,63%	0
współpraca w zespole		1,63%	10
wykonywanie obliczeń		1,63%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		1,63%	0
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%
	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	1
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	1
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Księgowi	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		7,69%	0
planowanie i organizacja pracy własnej		7,69%	0
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		7,69%	0

	współpraca w zespole	7,69%	0
	wykonywanie obliczeń	7,69%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Kucharze	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	1
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	5
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	3
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	4
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	7
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
znajomość języków obcych	0,00%	0	
Magazynierzy i pokrewni	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	2
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	4
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0

	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	1
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	1
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	2
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Murarze i pokrewni	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
komunikacja ustna / komunikatywność		5,25%	3
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		5,25%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		5,25%	0
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		2,63%	0
współpraca w zespole		2,63%	3
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	0
wykonywanie obliczeń		0,00%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%	0
znajomość języków obcych		0,00%	0
Ogółem (bez względu na zawód)		planowanie i organizacja pracy własnej	3,90%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	3,37%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	2,67%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	2,42%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,00%	0
	współpraca w zespole	2,00%	0
	znajomość języków obcych	1,87%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,94%	0
	wykonywanie obliczeń	0,87%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,53%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,46%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,33%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0

Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Operatorzy maszyn do szycia	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	1
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	2
	wykonywanie obliczeń	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0

	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	1
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Opiekunowie dziecięcy	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	1
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	znajomość języków obcych	7,69%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	1
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	2
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewnie	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	2
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	4
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	1
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	1
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0

	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Pracownicy działów kadr	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	7,69%
komunikacja ustna / komunikatywność		7,69%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		7,69%	0
planowanie i organizacja pracy własnej		7,69%	0
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		7,69%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		7,69%	0
współpraca w zespole		7,69%	0
wykonywanie obliczeń		7,69%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		7,69%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		7,69%	0
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
znajomość języków obcych		0,00%	0
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani		planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0

Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	wykonywanie obliczeń	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	2
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	3
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	1
	współpraca w zespole	0,00%	1
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Przedstawiciele handlowi	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%
znajomość języków obcych		7,04%	0
planowanie i organizacja pracy własnej		4,17%	0
współpraca w zespole		3,52%	0
komunikacja ustna / komunikatywność		0,65%	0
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	0
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		0,00%	0
wykonywanie obliczeń		0,00%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%	0
Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani		komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	2
	współpraca w zespole	7,69%	5
	znajomość języków obcych	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	5
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	2
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	4
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		7,69%	0
współpraca w zespole		7,69%	2
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	0

	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Spawacze i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	1,20%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	1,20%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	1
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	2
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
znajomość języków obcych	0,00%	0	
Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	komunikacja ustna / komunikatywność	7,69%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69%	0
	współpraca w zespole	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0

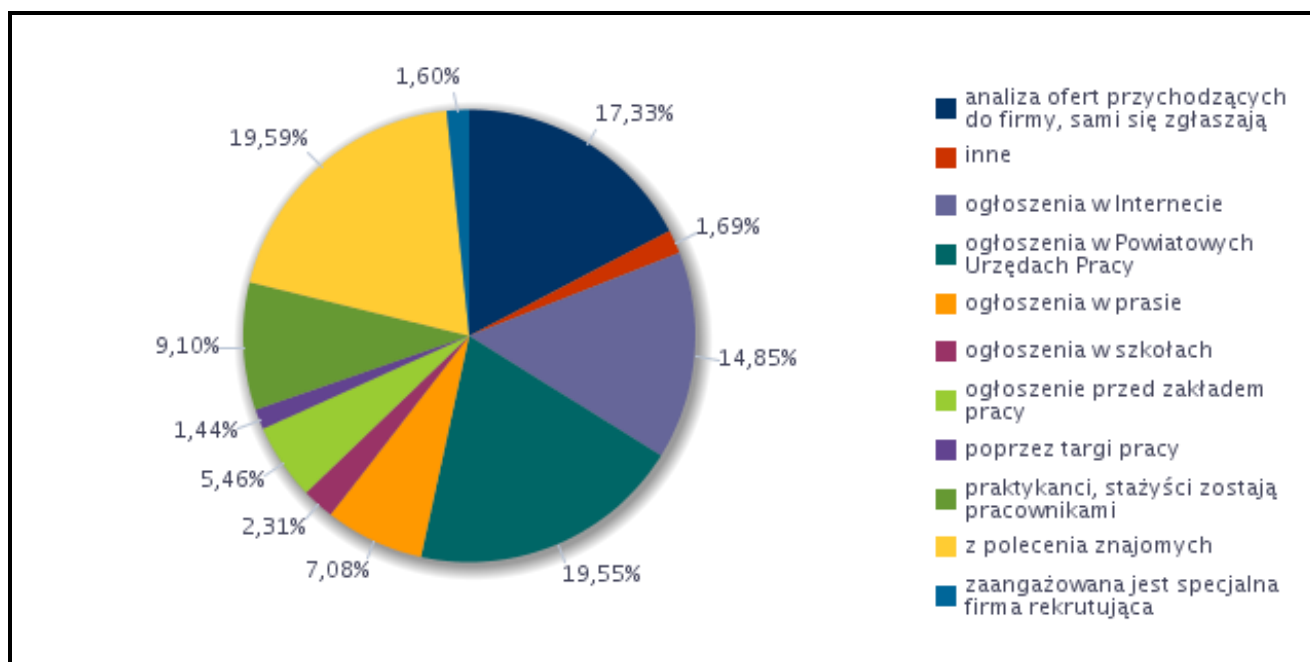
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%	20
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,88%	25
	znajomość języków obcych	4,43%	0
	współpraca w zespole	3,26%	70
	komunikacja ustna / komunikatywność	2,45%	60
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	2,45%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	1,63%	45
	wykonywanie obliczeń	1,63%	10
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,82%	0
	wywieranie wpływu	0,82%	10
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,82%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	Technicy farmaceutyczni	znajomość języków obcych	7,69%
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0
komunikacja ustna / komunikatywność		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	0
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%	0
planowanie i organizacja pracy własnej		0,00%	0
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		0,00%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		0,00%	0
współpraca w zespole		0,00%	0
wykonywanie obliczeń		0,00%	0
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%	0
wywieranie wpływu		0,00%	0
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%	0
Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi		planowanie i organizacja pracy własnej	7,69%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	7,69%	0
	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Ślusarze i pokrewni	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	7,69%
czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim		0,00%	0

	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	3
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	4
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Analizując sposoby dotyczące poszukiwania nowych pracowników można zauważyć, że najczęściej przedsiębiorcy działający na lokalnym rynku pracy, szukając nowych pracowników, kierują się opinią i rekomendacją znajomych. Ten sposób poszukiwania pracowników wskazało niespełna 20,0% (19,6%) badanych. Nieco tylko rzadziej przedsiębiorcy szukają (w razie potrzeby) pracowników poprzez zgłaszanie krajowych ofert pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żarach wraz z Oddziałem w Lubsku (19,5%), a także na podstawie analizy dokumentów aplikacyjnych nadesłanych przez poszukujących pracy bezpośrednio do firm (19,6%).

Wykres 9. Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu poszukiwania nowych pracowników

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Z ogłoszeń w Internecie, korzysta 14,8% badanych przedsiębiorców, czyli jeszcze więcej niż w roku poprzednim (10,6%). W przypadku 9,1% przedsiębiorstw, nowymi pracownikami

zostają praktykanci lub stażyści. Najmniejszym zainteresowaniem wśród firm działających na powiatowym rynku pracy cieszy się poszukiwanie pracowników na targach pracy – 2,3%, innymi sposobami – 1,7% oraz poprzez zaangażowanie w tym celu specjalnych firm rekrutacyjnych – 1,6%.

Badanie miało również na celu określenie odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy oraz wyznaczenie wskaźnika struktury. Wyniki przedstawia tabela 18.

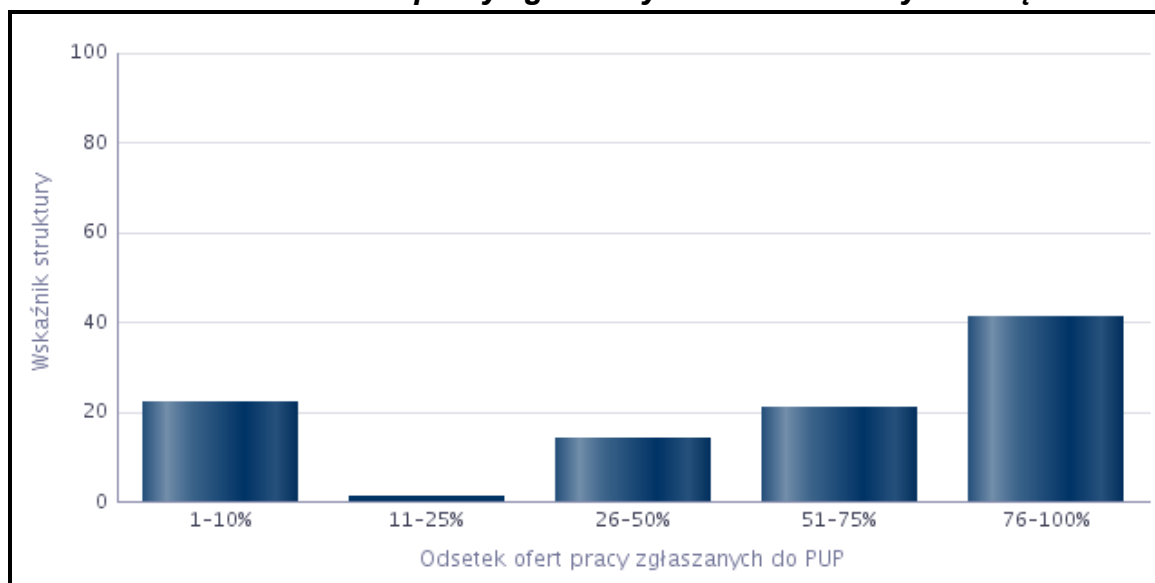
Tabela 19. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy

Odsetek ofert pracy zgłaszanych do PUP	Wskaźnik struktury
1-10%	22,15
11-25%	1,17
26-50%	14,07
51-75%	21,23
76-100%	41,38

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Jak widać, wskazania badanych przedsiębiorców były zróżnicowane. Większość z nich przekazuje 76-100% wszystkich ofert do Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach wraz z oddziałem w Lubsku (wskaźnik struktury – 41,38), lub 1-10% wszystkich ofert (wskaźnik na poziomie 22,15). Kolejno, wszystkie oferty dotyczące zatrudnienia „przechodzą” przez PUP w Żarach w 51-75% przypadków (wskaźnik struktury – 21,23), 26-50% (wskaźnik struktury – 14,07) oraz w 11-25% przypadków (wskaźnik na poziomie 1,17). Aby lepiej zobrazować przedstawione dane, zostały one przedstawione w sposób graficzny na poniższym wykresie 10.

Wykres 10. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Przedsiębiorcy działający na powiatowym rynku pracy, zgłaszając do żarskiego Urzędu Pracy w 2016 roku krajową ofertę pracy, najczęściej poszukiwali kierowców samochodów ciężarowych – 7,29%, ślusarzy – 5,53%, czy też robotników gospodarczych – 5,26%. Nieco tylko rzadziej, bo w 3,64% przypadków, lokalni przedsiębiorcy poszukiwali za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach wraz z Oddziałem Urzędu w Lubsku, kandydatów do pracy w zawodach: psycholog oraz spawacz. W 3,24% przypadków, firmy poszukiwały magazynierów, a w 3,18% przypadków - księgowych. Następnie, najczęściej zgłoszenia dotyczyły pracy dla mechaników maszyn i urządzeń przemysłowych – 3,05%, kierowców samochodu dostawczego, pozostałych pracowników wykonujących prace proste gdzie indziej niesklasyfikowanych oraz nauczycieli przedszkoli – we wszystkich trzech przypadkach po 2,08%, sprzedawców – 1,94% oraz blacharzy, brukarzy, cieśli, głównych księgowych, murarzy, pracowników do spraw socjalnych, szlifierzy kamienia, a także zbrojarzy – w każdym wymienionym zawodzie wskaźnik struktury wyniósł 1,89%. Wszystkie zawody oraz obliczone dla nich wskaźniki struktury przedstawia poniższa tabela 19.

Tabela 19. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do Powiatowych Urzędów Pracy

Zawód	Wskaźnik struktury
Kierowca samochodu ciężarowego	7,29%
Ślusarz*	5,53%
Robotnik gospodarczy	5,26%
Psycholog	3,64%
Spawacz	3,64%
Asystent nauczyciela przedszkola	3,51%
Magazynier	3,24%
Księgowy	3,18%
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	3,05%
Kierowca samochodu dostawczego	2,08%
Nauczyciel przedszkola	2,08%
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	2,08%
Sprzedawca*	1,94%
Blacharz*	1,89%
Brukarz	1,89%
Cieśla*	1,89%
Główny księgowy	1,89%
Murarz	1,89%
Pracownik do spraw socjalnych	1,89%
Szlifierz kamienia	1,89%
Zbrojarz	1,89%
Betoniarz	1,75%
Cieśla szalunkowy	1,75%
Instruktor sportu	1,75%

Kierowca samochodu osobowego	1,75%
Krojczy	1,75%
Mechanik samochodów ciężarowych	1,75%
Nauczyciel języka obcego	1,75%
Operator koparko-ładowarki	1,75%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych*	1,75%
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego*	1,75%
Operator urządzeń elewatorów zbożowych	1,75%
Piekarz*	1,75%
Pomoc kuchenna	1,75%
Pozostali nauczyciele szkół podstawowych	1,75%
Sprzątaczką biurowa	1,75%
Technik prac biurowych*	1,75%
Tkacz	1,75%
Tłoczarz w metalu	1,75%
Wychowawca w jednostkach penitencjarnych	1,75%
Inżynier mechanik - maszyny i urządzenia przemysłowe	1,16%
Kucharz*	0,65%
Intendent	0,32%
Kierownik działu kadr i płac	0,32%
Operator zgrzewarek	0,32%
Opiekunka dziecięca*	0,32%
Palacz pieców zwykłych	0,32%
Pomocniczy robotnik leśny	0,32%
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	0,32%
Przedstawiciel handlowy	0,32%
Sprzedawca w branży przemysłowej	0,32%
Szwaczka maszynowa	0,32%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

W ramach badania, przeprowadzono także analizę zawodów, w których przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w roku 2016 oraz cech i umiejętności kandydatów, niezbędnych do pracy we wskazanych zawodach. Przedsiębiorcy, którzy wzięli udział w badaniu wskazali 34 zawody, w których najczęściej zatrudniali pracowników w analizowanym okresie czasu. Jeżeli chodzi o najważniejsze cechy i umiejętności, jakimi powinni dysponować przyjmowani do pracy kandydaci, to najczęściej respondenci wskazywali na: *współpracę w zespole, planowanie i organizację pracy własnej, komunikację ustną/komunikatywność, sprawność psychofizyczną i psychomotoryczną, doświadczenie zawodowe, wyuczony zawód, wykonywanie obliczeń, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków, czy też czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim*. Najrzadziej wskazywane przez przedsiębiorców, czyli wg nich najmniej istotne, cechy i umiejętności, które muszą posiadać kandydaci przyjmowani do pracy w ich firmach to: *obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych, znajomość języków obcych oraz*

zarządzanie ludźmi/przywództwo. Szczegółowa analiza oraz cechy i umiejętności w zawodach wraz z obliczonymi wskaźnikami struktury poszczególnych odpowiedzi przedstawia tabela 20.

Tabela 20. Analiza zawodów, w których przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w bieżącym roku oraz umiejętności i cech kandydatów niezbędnych do pracy w tych zawodach

Zawód	Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi
Agent do spraw zakupów	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
znajomość języków obcych	0,00%	
Asystent nauczyciela przedszkola	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	3,13%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	3,13%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	3,13%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	3,13%
znajomość języków obcych	0,00%	
Betoniarz	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Drwal / pilarz drzew	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	0,00%
Farmaceuta	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
Główny księgowy	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Kierowca samochodu dostawczego	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,97%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,97%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	5,28%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	5,28%
	Kierownik budowy	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		0,00%
doświadczenie zawodowe		6,25%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		6,25%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		6,25%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		6,25%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		6,25%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		6,25%
wyuczony zawód		6,25%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		6,25%
znajomość języków obcych		6,25%
Krojczy		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Księgowy	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Menedżer produktu (product manager)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	0,00%
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Nauczyciel nauczania początkowego	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	3,13%
	znajomość języków obcych	3,13%
	Nauczyciel przedszkola	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		0,00%
doświadczenie zawodowe		6,25%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		6,25%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		6,25%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		0,00%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		6,25%
wyuczony zawód		6,25%
wywieranie wpływu		6,25%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		6,25%
znajomość języków obcych		0,00%
Operator koparko-ładowarki		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
	Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		0,00%
doświadczenie zawodowe		6,25%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		0,00%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		0,00%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		6,25%
wyuczony zawód		0,00%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych	0,00%	
Operator maszyn leśnych*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	0,00%
Operator zgrzewarek	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	Operator zgrzewarek	wyuczony zawód
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych		0,00%
Piekarz*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Pomoc kuchenna	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	3,13%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	3,13%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	3,13%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	3,13%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	3,13%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	3,13%
	wyuczony zawód	3,13%
	wywieranie wpływu	3,13%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
	Robotnik gospodarczy	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		6,25%
doświadczenie zawodowe		0,00%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		6,25%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		0,00%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		0,00%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%
wyuczony zawód		0,00%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych	0,00%	
Sekretarka	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	0,00%
Specjalista administracji publicznej	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
	Sprzedawca na targowisku / bazarze	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		6,25%
doświadczenie zawodowe		0,97%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		6,25%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		6,25%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,97%
wyuczony zawód		5,28%
wywieranie wpływu		5,28%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		5,28%
znajomość języków obcych		6,25%
Sprzedawca reklam internetowych		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
Sprzedawca*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	5,51%
	dodatkowe uprawnienia	0,74%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	1,48%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	5,51%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	5,51%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	2,22%
	wykonywanie obliczeń	5,51%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,74%
	wyuczony zawód	0,74%
	wywieranie wpływu	0,74%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,74%
	znajomość języków obcych	1,48%
	Sprzątaczką biurową	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		0,00%
doświadczenie zawodowe		0,00%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		3,13%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		0,00%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		0,00%
wyuczony zawód		0,00%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych		0,00%
Technik administracji*		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Technik farmaceutyczny*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
	Technik prac biurowych*	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
dodatkowe uprawnienia		3,13%
doświadczenie zawodowe		3,13%
komunikacja ustna / komunikatywność		6,25%
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		6,25%
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%
planowanie i organizacja pracy własnej		6,25%
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		6,25%
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		6,25%
współpraca w zespole		6,25%
wykonywanie obliczeń		3,13%
wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków		6,25%
wyuczony zawód		3,13%
wywieranie wpływu		0,00%
zarządzanie ludźmi / przywództwo		0,00%
znajomość języków obcych		6,25%
Ustawiacz		czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%

	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	0,00%
Ogółem (bez względu na zawód)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	4,85%
	dodatkowe uprawnienia	3,09%
	doświadczenie zawodowe	4,95%
	komunikacja ustna / komunikatywność	5,71%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	4,05%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	1,28%
	planowanie i organizacja pracy własnej	5,71%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	4,60%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,69%
	współpraca w zespole	5,76%
	wykonywanie obliczeń	4,12%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	4,60%
	wyuczony zawód	5,04%
	wywieranie wpływu	1,79%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	2,01%
	znajomość języków obcych	2,42%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Ostania część analizy lokalnego rynku pracy na bazie badania kwestionariuszowego dotyczyła zbadania oceny przedsiębiorców, przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których zwiększyli oni zatrudnienie w roku 2016. Dane szczegółowe tej analizy przedstawia poniższa tabela 21. Widać z niej, że przedsiębiorcy częściej oceniają przygotowanie nowo zatrudnionych osób bardzo dobrze, lub dobrze, aniżeli źle, co może świadczyć o ich odpowiednim przygotowaniu do wejścia na lokalny rynek pracy.

Tabela 21 . Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w badanym roku

Zawód	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo dobrze, raczej dobrze)	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo źle, raczej źle)	Dobrze vs. Źle
Agent do spraw zakupów	100,00%	0,00%	100,00%
Asystent nauczyciela przedszkola	100,00%	0,00%	100,00%
Betoniarz	100,00%	0,00%	100,00%
Drwal / pilarz drzew	100,00%	0,00%	100,00%
Farmaceuta	100,00%	0,00%	100,00%
Główny księgowy	100,00%	0,00%	100,00%
Kierowca samochodu dostawczego	100,00%	0,00%	100,00%
Kierownik budowy	100,00%	0,00%	100,00%
Krojczy	0,00%	0,00%	0,00%

Księgowy	100,00%	0,00%	100,00%
Menedżer produktu (product manager)	100,00%	0,00%	100,00%
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	100,00%	0,00%	100,00%
Nauczyciel nauczania początkowego	100,00%	0,00%	100,00%
Nauczyciel przedszkola	100,00%	0,00%	100,00%
Operator koparko-ładowarki	100,00%	0,00%	100,00%
Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	100,00%	0,00%	100,00%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych*	0,00%	100,00%	-100,00%
Operator maszyn leśnych*	100,00%	0,00%	100,00%
Operator zgrzewarek	100,00%	0,00%	100,00%
Piekarz*	100,00%	0,00%	100,00%
Pomoc kuchenna	100,00%	0,00%	100,00%
Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	50,00%	0,00%	50,00%
Robotnik gospodarczy	100,00%	0,00%	100,00%
Sekretarka	100,00%	0,00%	100,00%
Specjalista administracji publicznej	100,00%	0,00%	100,00%
Sprzedawca na targowisku / bazarze	100,00%	0,00%	100,00%
Sprzedawca reklam internetowych	100,00%	0,00%	100,00%
Sprzedawca*	100,00%	0,00%	100,00%
Sprzątaczką biurowa	100,00%	0,00%	100,00%
Technik administracji*	100,00%	0,00%	100,00%
Technik farmaceutyczny*	100,00%	0,00%	100,00%
Technik prac biurowych*	50,00%	50,00%	0,00%
Ustawiacz	0,00%	100,00%	-100,00%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

6. Prognoza lokalnego rynku pracy

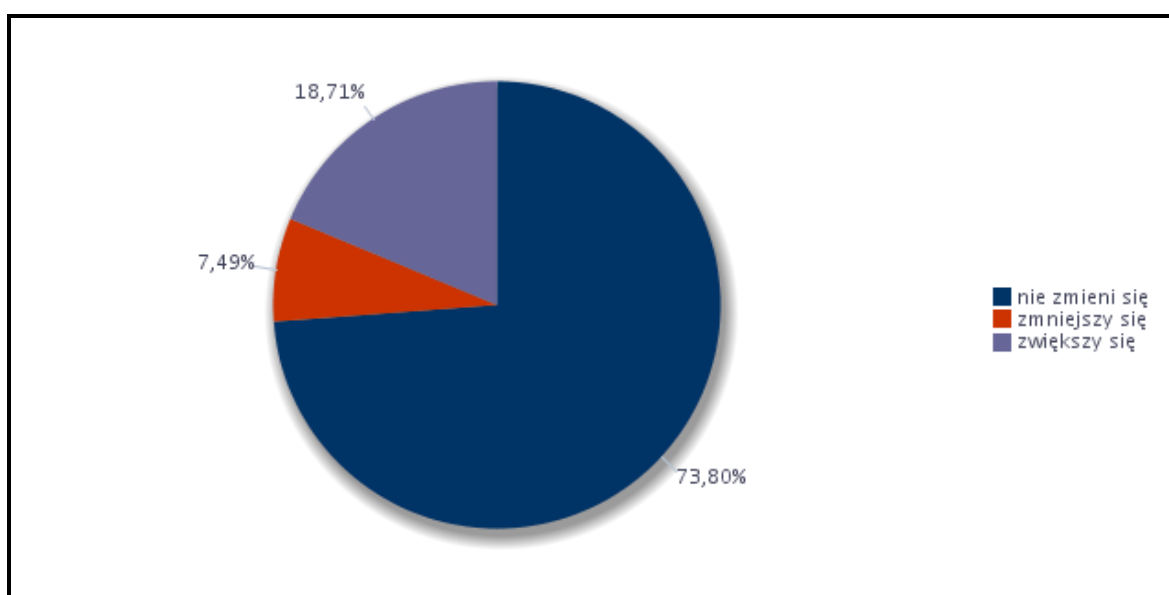
Zaczynając opis prognozy lokalnego rynku pracy wyjaśnimy najpierw pojęcie rynku pracy. Rynek pracy jest jednym z rynków funkcjonujących w gospodarce obok takich rynków, jak:

- np. rynek produktów,
- rynek kapitałowy,
- rynek ziemi, czy też
- rynek pieniężny.

Podobnie jak na innych rynkach, również na *rynku pracy występują nabywcy i sprzedawcy*, dokonują się akty wymiany oraz są ustalane ceny i rozmiary przeprowadzanych transakcji. Nabywcami na rynku pracy są pracodawcy, natomiast sprzedawcami – pracownicy. To właśnie pracownicy oferują na rynku pracy swoje usługi pracy czy też usługi siły roboczej, na które zgłaszają zapotrzebowanie pracodawcy. Można powiedzieć, że pracodawcy zgłaszają popyt na pracę (oferują miejsca pracy), zaś pracownicy decydują o podaży pracy. W rezultacie konfrontacji popytu na pracę i podaży pracy ustala się jej cena, czyli w tym przypadku płaca.

Prognoza na szczeblu powiatu żarskiego została przygotowana w oparciu o odpowiedzi na wybrane pytania uzyskane w ramach badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw. Pytanie jakie zadano przedsiębiorcom było związane ze zmianami jakie przewidują w zatrudnieniu w swoich firmach w przyszłym roku. W celu przeprowadzenia prognozy lokalnego rynku skorzystaliśmy z wykresów znajdujących się poniżej. Pierwszy z nich przedstawia odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017r.

Wykres 11. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku

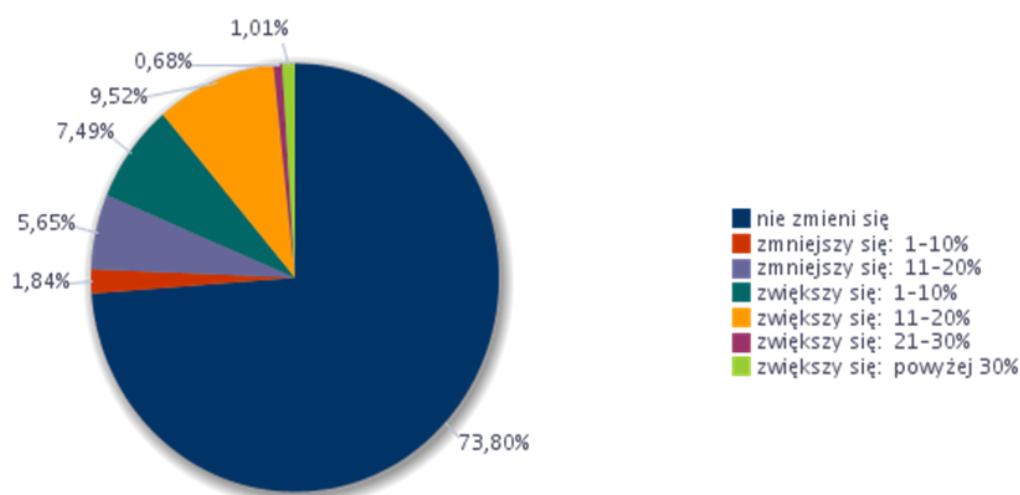
Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Jak można zauważyć, największa grupa pracodawców w najbliższym czasie nie planuje zmian w zatrudnieniu. Procent w tym przypadku wyniósł 73,80. W 2016 roku procent pracodawców deklarujących brak zmian w zatrudnieniu wyniósł 57,02. Tendencja jest wzrostowa. Drugą grupę stanowią pracodawcy, którzy w najbliższym czasie przewidują zwiększyć zatrudnienie w swoich firmach. Jest to również spora liczba osób, która przekłada się na 18,71%. Najmniejszą i zarazem ostatnią grupę stanowią pracodawcy, którzy planują w 2017 roku zmniejszyć stan swoich pracowników. Procent w tym wypadku wyniósł 7,49. Podsumowując wykres nr 11 blisko 93% ogółu pracodawców wpływa pozytywnie na obecny rynek pracy i wzrost zatrudnienia.

Kolejny wykres nawiązuje do poprzedniego i szczegółowo przedstawi nam przewidziane zmiany w zatrudnieniu w 2017r.

Wykres 12. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku (dane szczegółowe)

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Największą grupę stanowili pracodawcy, którzy nie planują zwiększenia zatrudnienia w 2017 roku – 73,80%. Kolejne dwie grupy planują zmniejszyć zatrudnienie. Pierwsza z nich o 1-10%, co stanowi 1,84% ogółu. Następnie również zmniejszająca stan swoich pracowników jest grupa pracodawców, którzy mieszczą się w przedziale od 11-20%. Procent w tym przypadku wyniósł 5,65. Łączny procent pracodawców przewidujących zmniejszenie zatrudnienia wyniósł – 7,49%.

Cztery grupy przewidują wzrost zatrudnienia w 2017 roku. W pierwszej z nich wzrost zatrudnienia mieści się w przedziale od 1-10%. Pracodawcy ci stanowili 7,49%. U osób, które

planują zwiększyć zatrudnienie od 11- 20% ogółu pracowników sytuacja wygląda bardzo zadowalająco. Blisko co dziesiąty pracodawca mieści się w tym przedziale. Procent w tym przypadku wyniósł 9,52. Przedostatnią grupę stanowili pracodawcy, którzy planują zwiększyć swoje zatrudnienie w przedziale od 21-30% - 0,68%. Ostatnia podgrupa pracodawców planująca zwiększyć swoje zatrudnienie mieści się w przedziale powyżej 30%. Procent w tym wypadku wyniósł 1,01. Łączny procent pracodawców planujących w najbliższym czasie wzrost zatrudnienia w swoich firmach wyniósł 18,7.

Przewidywany wzrost zatrudnienia w 2017r. wyniósł 11,22%. Wskaźnik zatrudnienia jest to wskaźnik określający jaki odsetek ludności w wieku od 15 do 64 roku życia pracuje zawodowo. Z reguły wyższy wskaźnik zatrudnienia dotyczy mężczyzn niż kobiet. Inną definicję wskaźnika zatrudnienia przedstawia Główny Urząd Statystyczny, mianowicie jest to: udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem).

Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto ogółem w 2017 roku

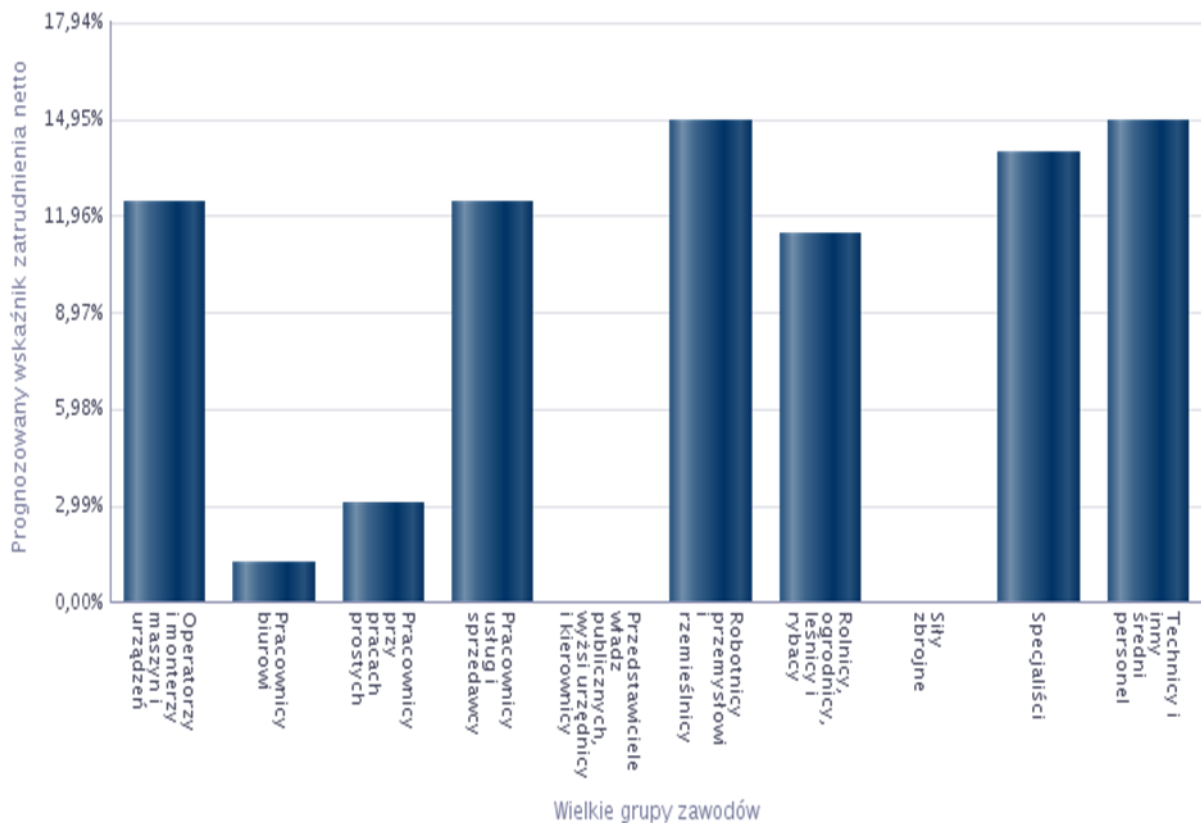
WZ = 11,22%

Tabela 22. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów w 2017 roku

Wielkie grupy zawodów	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	12,41%
Pracownicy biurowi	1,25%
Pracownicy przy pracach prostych	3,05%
Pracownicy usług i sprzedawcy	12,37%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	14,88%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11,39%
Siły zbrojne	0,00%
Specjaliści	13,94%
Technicy i inny średni personel	14,88%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Wykres 13. Przewidywany wskaźnik zatrudnienia netto wg wielkich grup zawodowych w 2017 roku

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPIPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Biorąc pod uwagę prognozowane **zatrudnienie netto według wielkich grup zawodów** w 2017 roku największe zatrudnienie odnotowano dla takich grup zawodów jak: *Technicy i inny średni personel, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto w tym przypadku wyniósł 14,88%.

Kolejną grupę stanowili *Specjaliści*. Procent w tym przypadku wyniósł 13,94%. Kolejną podgrupą byli *Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń*. Wskaźnik zatrudnienia netto wyniósł 12,41%. Przedostatnią grupę stanowią *Pracownicy usług i sprzedawcy*. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia wyniósł 12,37%. Najgorzej procentowo wypadli **pracownicy biurowi** (1,25%) oraz pracownicy przy pracach prostych (3,05%). W dwóch grupach zawodowych wskaźnik zatrudnienia netto wyniósł 0%. Byli to *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* oraz przedstawiciele *Sił zbrojnych*.

Porównując do 2016 roku wskaźnik zatrudnienia według wielkich grup zawodów klasyfikował się odmiennie. W poprzednim roku największe zatrudnienie odnotowano w zawodzie: *Pracownicy usług i sprzedawcy* (14,87%).

Podsumowując nasze spostrzeżenia w 2017 roku nasz rynek pracy będzie bardziej przychylny pracownikom. Na chwilę dzisiejszą tj. marzec 2017 rok w powiecie żarskim największe zapotrzebowanie jest w takich zawodach jak: sprzedawca, pracownik ochrony/ dozoru,

pracownik produkcji czy kierowca z różnymi kategoriami począwszy od kat. B, kat. C do kat. C+E. Łatwiej będzie o pracę a perspektywa wyższego wynagrodzenia będzie na wyciągnięcie ręki. Minimalne wynagrodzenie netto wzrosło także do 2000 złotych brutto z kwoty 1850. Pracodawców czekają zaś większe wyzwania z dotarciem do pracowników o odpowiednich kompetencjach zawodowych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w nadchodzącym roku w następujących zawodach, ukazanych w tabeli poniżej.

Tabela 23. Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w nadchodzącym roku

Zawód	Wskaźnik struktury
Przedstawiciel handlowy	9,66%
Blacharz*	5,20%
Główny technolog	5,20%
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego*	5,02%
Asystentka stomatologiczna*	4,83%
Betoniarz	4,83%
Doradca klienta	4,83%
Kierowca samochodu ciężarowego	4,83%
Lekarz dentysta - specjalista stomatologii zachowawczej z endodoncją	4,83%
Operator koparko-ładowarki	4,83%
Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych*	4,83%
Operator urządzeń elewatorów zbożowych	4,83%
Spawacz	4,83%
Specjalista ochrony środowiska	4,83%
Technik handlowiec*	4,83%
Tkacz	4,83%
Ślusarz*	4,83%
Księgowy	1,78%
Sprzedawca*	1,78%
Główny księgowy	0,89%
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	0,89%
Sprzedawca na targowisku / bazarze	0,89%
Sprzedawca reklam internetowych	0,89%

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

W nadchodzącym roku najbardziej poszukiwanymi zawodami będą *Przedstawiciele handlowi*. Wskaźnik struktury w tym przypadku wyniósł 9,66%. Kolejne grupy stanowili *blacharze i główni technologowie* – 5,20%. Opodal klasyfikowali się *Operatorzy maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego* – 5,02%. Najlicniejszą grupę stanowili *Betoniarze, doradcy klientów, asystentki stomatologiczne, kierowcy samochodów ciężarowych, spawacze, tkacze, ślusarze, lekarze dentyści, operatorzy koparko-ładowarki* i pozostali. Wskaźnik struktury zatrudnienia w

tym przypadku wyniósł 4,83%. *Księgowi i sprzedawcy* osiągnęli taki sam wynik – 1,78%. Najmniejsze zatrudnienie pracowników w nadchodzącym roku planuje się w takich zawodach jak: *główny księgowy, pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle, sprzedawcy na targowiskach/ bazarach i sprzedawcy reklam internetowych*. Wskaźnik struktury wyniósł 0,89%.

Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić

Ostatnim zagadnieniem jakie przedstawimy są umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić. Aby lepiej zobrazować wyżej wymienione zagadnienie posłużymy się poniższymi tabelami.

Tabela 24. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić

Zawód	Umiejętności i cechy	Wskaźnik struktury odpowiedzi
Asystentka stomatologiczna* (1)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	0,00%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Blacharz* (2)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	6,25%

	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Doradca klienta (3)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Główny księgowy (4)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
Główny technolog (5)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	6,25%

	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Kierowca samochodu ciężarowego (6)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Księgowy (7)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	3,13%
	doświadczenie zawodowe	3,13%
	komunikacja ustna / komunikatywność	3,13%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	3,13%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	3,13%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	3,13%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	3,13%
	współpraca w zespole	3,13%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	3,13%
	wywieranie wpływu	3,13%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	3,13%
Lekarz dentysta - specjalista stomatologii zachowawczej z endodoncją (8)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	0,00%

	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego* (9)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	3,01%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	3,01%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	3,01%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	3,01%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	3,24%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Operator urządzeń elewatorów zbożowych (10)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle (11)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	6,25%

	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Przedstawiciel handlowy (12)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	3,13%
Spawacz (13)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Specjalista ochrony środowiska (14)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	0,00%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%

	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	6,25%
	znajomość języków obcych	6,25%
Sprzedawca* (15)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	0,00%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
Technik handlowiec* (16)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	0,00%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	6,25%
Tkacz (17)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%

	wykonywanie obliczeń	0,00%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	0,00%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
	znajomość języków obcych	0,00%
Ślusarz* (18)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	6,25%
	dodatkowe uprawnienia	6,25%
	doświadczenie zawodowe	6,25%
	komunikacja ustna / komunikatywność	6,25%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	6,25%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	6,25%
	planowanie i organizacja pracy własnej	6,25%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	6,25%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	6,25%
	współpraca w zespole	6,25%
	wykonywanie obliczeń	6,25%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,25%
	wyuczony zawód	6,25%
	wywieranie wpływu	6,25%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%
znajomość języków obcych	0,00%	
Ogółem (bez względu na zawód)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	4,85%
	dodatkowe uprawnienia	3,09%
	doświadczenie zawodowe	4,95%
	komunikacja ustna / komunikatywność	5,71%
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	4,05%
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	1,28%
	planowanie i organizacja pracy własnej	5,71%
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	4,60%
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,69%
	współpraca w zespole	5,76%
	wykonywanie obliczeń	4,12%
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	4,60%
	wyuczony zawód	5,04%
	wywieranie wpływu	1,79%
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	2,01%
znajomość języków obcych	2,42%	

Źródło: Departament Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Pierwszy zawód to **asystentka stomatologiczna** – należy do grupy zawodów pomocniczych personelu medycznego. Stanowi wsparcie dla stomatologa i dba o odpowiednie warunki jego pracy. W zakres jej obowiązków wchodzi podawanie lekarzowi leków i narzędzi, przygotowanie materiałów oraz opieka nad pacjentem. Najważniejszymi umiejętnościami i cechami szczególnie istotnymi były między innymi:

- *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,*

- *doświadczenie zawodowe,*
- *komunikacja ustna/komunikatywność,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna,*
- *wyuczony zawód.*

Mało znaczące dla tej grupy osób były takie cechy jak: *dodatkowe uprawnienia, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, wykonywanie obliczeń, wywieranie wpływu, znajomość języków obcych.* W tym przypadku istotne były raczej cechy umożliwiające współpracę z drugą osobą/ dobrą komunikację.

Kolejny zawód to **blacharz**. To osoba wykonujące i naprawiające przedmioty i urządzenia z cienkiej blachy dla potrzeb przemysłu, poza tym blacharz wykonuje i naprawia różnego rodzaju części nadwozia i podwozia samochodów (np. blacharz samochodowy). Najważniejsze cechy to: *dodatkowe uprawnienia, komunikacja ustna/komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, współpraca w zespole, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków oraz wyuczony zawód.* Nieprzydatnymi okazały się takie umiejętności jak: obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, wywieranie wpływu, zarządzanie ludźmi/ przywództwo czy znajomość języków obcych.

Doradca klienta to osoba, której praca polega na udzielaniu klientom pomocy w oparciu o wiedzę na temat misji firmy, jej usług, działalności i produktów. Udzielane przez niego rady powinny pomóc klientowi w wyborze najkorzystniejszej dla niego usługi lub produktu z oferty firmy jaką prezentuje. To zdecydowanie zawód w którym umiejętność nawiązania kontaktu i wywarcie wpływu na potencjalnego klienta są pożądanymi cechami. Najważniejsze cechy i umiejętności dla tego zawodu to: *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, planowanie i organizacja pracy własnej, sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna, współpraca w zespole, wykonywanie obliczeń, wyuczony zawód czy wywieranie wpływu.* Mało przydatne okazały się takie cechy i umiejętności jak: *dodatkowe uprawnienia, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych, zarządzanie ludźmi/ przywództwo czy znajomość języków obcych.*

Czwarty zawód w naszej klasyfikacji to **główny księgowy**. Jest to jedna z najważniejszych osób w firmie. Pracownik ten odpowiada za wszystkie operacje finansowe, organizację, koordynowanie, monitorowanie i nadzór nad wszystkimi księgowymi aspektami. W tym przypadku tylko dwie cechy nie były przydatne w tym zawodzie. Była to umiejętność

obsługi, montażu i naprawy urządzeń technicznych oraz zarządzanie ludźmi/ przywództwo. W pozostałych odpowiedziach wskaźnik struktury odpowiedzi wyniósł 6,25%.

Kolejny zawód w naszej klasyfikacji to **główny technolog**. To pracownik odpowiedzialny za wdrażanie nowych technologii w firmie lub instytucji, w której został zatrudniony. Opracowuje on plany rozwoju i modernizacji technicznej przedsiębiorstwa. Kontroluje on także między innymi stan techniczny sprzętu wykorzystanego na terenie przedsiębiorstwa, przechowuje i porządkuje dokumentację techniczną. Najważniejsze cechy w tym zawodzie to:

- *dodatkowe uprawnienia,*
- *komunikacja ustna/ komunikatywność,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność,*
- *współpraca w zespole,*
- *wykonywanie obliczeń,*
- *wyuczony zawód.*

Nie przydatne okazały się takie cechy i umiejętności jak: wywieranie wpływu, zarządzanie ludźmi/ przywództwo czy znajomość języków obcych.

Kolejnym zawodem jest **kierowca samochodu ciężarowego**. Praca kierowcy polega na bezpiecznym transporcie towarów. Poza tym pracownik ten wykonuje czynności mające na celu utrzymanie samochodu w dobrym stanie technicznym. Najważniejszymi cechami i umiejętnościami w tym przypadku okazały się: *dodatkowe uprawnienia, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, planowanie i organizowanie pracy własnej, sprawność psychosomatyczna i psychofizyczna, współpraca w zespole, wyuczony zawód, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków.* Mało znaczące okazały się:

- *obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych,*
- *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność,*
- *wykonywanie obliczeń,*
- *znajomość języków obcych (przydatność języka obcego można byłoby rozpatrywać w odniesieniu, gdzie dana osoba pracuje, w Polsce czy za granicą. Bez wątplenia taka umiejętność w pracy za granicą okazałaby się przydatna).*

Pomocnymi cechami w tym przypadku byłoby orientacja w terenie, dobra pamięć oraz wyobraźnia przestrzenna. Praca w tym zawodzie wymaga też wysokiej odporności emocjonalnej. W tym przypadku jest to bardziej wąska grupa najpotrzebniejszych cech i umiejętności.

Siódmym zawodem i naszej klasyfikacji jest **księgowy** – pracownik działu księgowości, osoba zajmująca się prowadzeniem szeroko rozumianej rachunkowości, bankowości w firmie. W tym przypadku wskaźnik struktury można podzielić na 3 grupy. W pierwszej z nich osiągnięto wskaźnik na poziomie 6,25%. Były to takie cechy jak: *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim, wykonywanie obliczeń i wykorzystywanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków*. Kolejne umiejętności i cechy klasyfikowały się na poziomie 3,12% i było ich zarazem najwięcej. Wśród nich były między innymi: *dodatkowe uprawnienia, doświadczenie zawodowe, planowanie i organizacja pracy własnej*. Cechy, które były nieprzydatne to: zarządzanie ludźmi i przywództwo oraz obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych.

Kolejnym zawodem, który przedstawimy jest **lekarz dentysta – specjalista stomatologii zachowawczej z endodoncją** – rozpoznaje, różnicuje i leczy ostre i przewlekłe choroby zębów i jamy ustnej oraz prowadzi działania profilaktyczne, zwłaszcza dotyczące chorób społecznych, jak próchnica i choroby przyzębia. Najważniejsze cechy i umiejętności to:

- *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,*
- *doświadczenie zawodowe,*
- *komunikacja ustna/ komunikatywność,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna,*
- *wyuczony zawód.*

Wskaźnik struktury odpowiedzi wyniósł w tym przypadku 6,25%. Reszta umiejętności klasyfikowała się na poziomie 0%.

Dziewiąty zawód w naszej klasyfikacji to **operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego**. Pracownik ten przygotowuje surowce do produkcji wyrobów spożywczych, magazynuje je i przechowuje. Dla tego zawodu najważniejsze okazały się takie cechy i umiejętności jak: *dodatkowe uprawnienia, komunikacja ustna/ komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, współpraca w zespole, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków*. Wskaźnik struktury, w tym przypadku wyniósł 6,25%. Nie wybrano natomiast takich odpowiedzi jak:

- *doświadczenie zawodowe,*
- *obsługa komputera i wykorzystanie Internetu,*
- *wywieranie wpływu,*
- *zarządzanie ludźmi/ przywództwo,*
- *znajomość języków obcych.*

W kilku przypadkach wskaźnik struktury odpowiedzi wyniósł 3,01%. Były to takie cechy

i umiejętności jak: *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych, sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna oraz wykonywanie obliczeń*. Jedna cecha wyróżniła się na tle pozostałych i osiągnęła wartość 3,24%. Był to *wyuczony zawód*.

Kolejnym zawodem jest **operator urządzeń elewatorów zbożowych**. Osoba ta steruje urządzeniami do przyjmowania, wydawania, ważenia czy czyszczenia ziarnami zbóż. Tym razem cechy i umiejętności można powiedzieć, że były podzielone na pół. Wśród tych mniej znaczących znalazły się między innymi:

- *doświadczenie zawodowe,*
- *obsługa komputera i wykorzystanie Internetu,*
- *wyuczony zawód,*
- *wywieranie wpływu,*
- *zarządzanie ludźmi/ przywództwo,*
- *znajomość języków obcych.*

Bardzo ważne okazały się:

- *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,*
- *dodatkowe uprawnienia,*
- *komunikacja ustna/ komunikatywność,*
- *obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *współpraca w zespole, czy*
- *wykonywanie obliczeń.*

Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle muszą posiadać tylko cztery kluczowe cechy i umiejętności, są to: *doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej oraz współpraca w zespole*. Wskaźnik struktury odpowiedzi w tym przypadku wyniósł 6,25%.

Dwunastym zawodem w naszej klasyfikacji jest **przedstawiciel handlowy**. Osoba ta odpowiada za sprzedaż produktów firmy, reprezentuje firmę na rynku i w kontaktach z klientami, monitoruje rynek i zbiera informację o swojej konkurencji. Dla tego zawodu wskaźnik struktury klasyfikował się na trzech poziomach tj. 6,25/ 3,12 oraz 0. Najważniejszymi umiejętnościami i cechami szczególnie istotnymi były między innymi:

- *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,*
- *doświadczenie zawodowe,*
- *komunikacja ustna/ komunikatywność,*

- *obsługa komputera i wykorzystanie Internetu,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność,*
- *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna,*
- *współpraca w zespole,*
- *wykonywanie obliczeń,*
- *wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków, oraz*
- *wyuczony zawód.*

Mało znaczące dla tej grupy osób były takie cechy jak: *dodatkowe uprawnienia, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych, wyuczony zawód, zarządzanie ludźmi/ przywództwo.* Jedna cecha osiągnęła wskaźnik 3,12% - była to znajomość języków obcych.

Spawacz łączy części i elementy wykonane ze stali, żeliwa poprzez spawanie. Dla tego zawodu tylko dwie cechy były nieprzydatne – 0%. Były to *zarządzanie ludźmi/ przywództwo* oraz *znajomość języków obcych.* Pozostałe umiejętności osiągnęły wartość 6,25% wśród nich znalazły się między innymi: *dodatkowe uprawnienia, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej, wykonywanie obliczeń czy wywieranie wpływu.*

Kolejnym zawodem jest **specjalista ochrony środowiska.** Organizuje, nadzoruje, realizuje i kontroluje działalność przedsiębiorstwa lub jednostki administracyjnej związanej z ochroną środowiska stosując przepisy prawa w tej dziedzinie. Prowadzi badania i monitoruje stan środowiska, określa stan zniszczenia środowiska, prognozuje zmiany w środowisku wynikające z działalności gospodarczej człowieka. W tym przypadku tylko dwie cechy okazały się nieistotne, były to: *dodatkowe uprawnienia i doświadczenie zawodowe.* Pozostałe cechy i umiejętności osiągnęły wskaźnik struktury odpowiedzi 6,25%.

Kolejny jest **sprzedawca.** Osoba ta sprzedaje produkty oferowane w punktach sprzedaży drobnodetalicznej, detalicznej oraz hurtowej. Obsługuje swoich nabywców bezpośrednio (w handlu metodą tradycyjną) lub pośrednio (w handlu metoda samoobsługową). Dla tego zawodu najważniejsze cechy i umiejętności to: *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim, doświadczenie zawodowe, komunikacja ustna/ komunikatywność, obsługa komputera i wykorzystanie Internetu, planowanie i organizacja pracy własnej, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, współpraca w zespole, wykonywanie obliczeń, znajomość języków obcych.* Małoistotnymi cechami i umiejętnościami okazały się natomiast: *dodatkowe uprawnienia, wyuczony zawód, wywieranie wpływu, zarządzanie ludźmi/ przywództwo, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych.*

Następnym zawodem w naszej klasyfikacji jest **technik handlowiec**. Organizuje i prowadzi działalność handlową przedsiębiorstwa, prowadzi prace w zakresie przyjmowania dostaw oraz przygotowania towarów do sprzedaży, wykonuje prace związane z obsługą klientów oraz realizacją transakcji kupna i sprzedaży, prowadzi również działania reklamowe i marketingowe. W tym przypadku tylko 3 cechy i umiejętności okazały się nieprzydatne, były to: dodatkowe uprawnienia, obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych oraz zarządzanie ludźmi/ przywództwo. Pozostałe cechy osiągnęły wartość 6,25%.

Przedostatnim zawodem jest *Tkacz*. Osoba ta wytwarza różnorodne tkane wyroby za pomocą maszyn i urządzeń tkackich. Celem pracy tkacza jest przetwarzanie przędzy w różnorodne tkane wyroby włókiennicze. Wybrano takie cechy i umiejętności jak:

- *dodatkowe uprawnienia,*
- *doświadczenie zawodowe,*
- *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna,*
- *współpraca w zespole, a także*
- *wyuczony zawód, osiągnęły one wartość 6,25%.*

Pozostałych odpowiedzi pracodawcy nie wybrali – 0%. Dla tego zawodu kluczowych jest tylko kilka cech i umiejętności.

Ostatnim zawodem, który przedstawimy jest **ślusarz** – zawód, dawniej rzemiosło, w którego zakres wchodzi głównie ręczna obróbka metali na zimno z wykorzystaniem np. szlifierki, polerki czy wiertarki. Dla tego zawodu wyróżniono największą ilość cech i umiejętności:

- *czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim,*
- *dodatkowe uprawnienia,*
- *doświadczenie zawodowe,*
- *komunikacja ustna/ komunikatywność,*
- *obsługa komputera i wykorzystanie Internetu,*
- *obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych,*
- *planowanie i organizacja pracy własnej,*
- *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność,*
- *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna,*
- *współpraca w zespole,*
- *wykonywanie obliczeń,*
- *wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków,*
- *wyuczony zawód,*

- *wywieranie wpływu.*

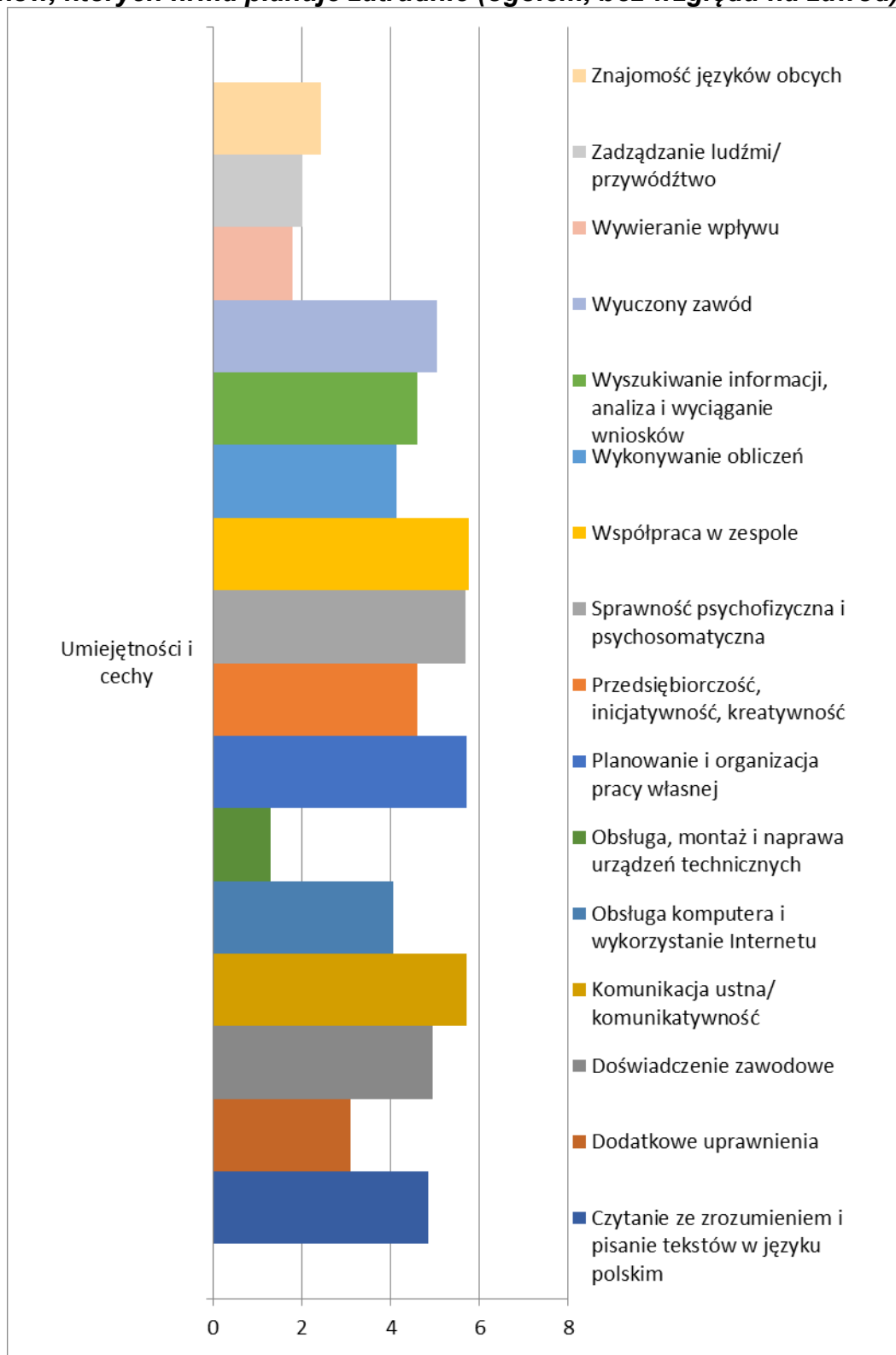
Dwie cechy i umiejętności okazały się nieprzydatne, były to:

- *zarządzanie ludźmi/ przywództwo, oraz*
- *znajomość języków obcych.*

W powyższej tabeli ukazano także wszystkie cechy i umiejętności szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić. Z przeprowadzonej ankiety wynika, że najważniejszą cechą i umiejętnością jest *współpraca w zespole* – 5,76%, na drugim miejscu klasyfikował się dwie cechy, były to: *komunikacja ustna/ komunikatywność oraz planowanie i organizacja pracy własnej* – 5,71%. *Sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna* klasyfikował się na trzeciej pozycji i osiągnęła wynik 5,69%.

Najmniej przydatnymi cechami i umiejętnościami okazały się: *obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych* – 1,28%, *wywieranie wpływu* – 1,79% oraz *zarządzanie ludźmi/ przywództwo* – 2,01%. Wykres poniżej przedstawia szczegółowo wszystkie umiejętności i cechy istotne dla pracowników u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić.

Wykres 14. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić (ogółem, bez względu na zawód)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Departamentu Rynku Pracy MRPiPS, Informacja roczna dla PUP – powiat żarski

Podsumowanie i wnioski końcowe

Przedstawiony „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie żarskim w 2016 roku” ma charakter diagnostyczny. Niniejsza analiza przedstawia aktualne zjawiska zachodzące na powiatowym rynku pracy oraz ich krótkookresową prognozę. W związku z tym, przedstawione informacje zaleca się przyjmować z pewną rezerwą i łączyć je z własnymi obserwacjami i analizami rynku pracy nie zapominając o ciągle zmieniającej się sytuacji gospodarczej powiatu oraz regionów ościennych. Niniejsze sprawozdanie nie jest i nie powinno być jedynym źródłem informacji do podejmowania decyzji w zakresie ustalania kierunków kształcenia i szkolenia przyszłej kadry dla pracodawców, czy też podejmowania decyzji o wyborze kierunku kształcenia przez młodych absolwentów szkół gimnazjalnych.

Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

- W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach na koniec 2016 roku zarejestrowanych było ogółem 2745 osób, tj. o 478 osób mniej w stosunku do końca roku 2015.
- Stopa bezrobocia w powiecie żarskim na koniec 2016 roku wynosiła 8,3% i była o 1,6 punktu procentowego niższa w stosunku do stanu na koniec analogicznego okresu poprzedniego roku.
- Na przestrzeni całego 2016 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach wpłynęło ogółem 5930 zgłoszeń wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, co w przeliczeniu na liczbę osób bezrobotnych pozostających w ewidencji tutejszego urzędu a dzień 31.12.2016r., wskazuje, że na 1 ofertę pracy przypadała niespełna 1 osoba bezrobotna (0,46 osoby).
- Analizując stan bezrobotnych w powiecie żarskim w 2016 roku można zauważyć, że do urzędu napłynęły 6488 osoby, 6966 osób wyrejestrowało się, a na koniec omawianego okresu można było odnotować 2745 osób. Najwięcej osób w kategorii wielkich grup zawodów zarejestrowanych było w kategorii *sprzedawcy sklepowi*, tj. 282. Najwięcej do urzędu napłynęło osób posiadających także zawód *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)* tj. 517 os.
- Biorąc pod uwagę wskaźnik płynności bezrobotnych, to był on największy dla *hodowców zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowanych oraz górników podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewnych*, tj. 4,0, a także dla *dyrektorów generalnych i zarządzających, kierowników do spraw strategii i planowania oraz dla programistów aplikacji – 3,0*.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

- Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie żarskim wynika, że na rynku pracy najczęściej występują zawody o charakterze deficytowym tzn. zawody, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tych zawodach.
- Utworzony ranking elementarnych grup zawodów pokazuje, iż największą wartość wskaźnika dostępności ofert pracy odnotowano w grupie:
  - Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani; agenci sprzedaży bezpośredniej; robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni, wśród zawodów *deficytowych*,
  - Nauczyciele szkół specjalnych; ładowacze nieczystości, wśród zawodów *zrównoważonych*,
  - Malarze budowlani i pokrewni, wśród zawodów *nadwyżkowych*.

Analiza umiejętności i uprawnień

- Podsumowując umiejętności i uprawnienia dzieliły się na dwie grupy: w pierwszej z nich znalazły się umiejętności stricte związane z pracą biurową/ stanowiskami decyzyjnymi itp. są to między innymi: *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność oraz planowanie i organizacja pracy własnej*. Drugą grupę stanowią zawody rzemieślnicze, przemysłowe i usługowe. W tych ofertach pracy najważniejsza okazała się: *sprawność psychofizyczna i psychosomatyczna*.
- Analizując *bezrobotnych bez zawodu* według poziomu posiadanego wykształcenia można zauważyć, że największą grupę stanowią osoby z wykształceniem *średnim ogólnokształcącym* (27,49%) oraz osoby z wykształceniem *gimnazjalny i poniżej* (26,02%). Natomiast najmniejszą grupą są osoby z *wykształceniem zasadniczym zawodowym* (2,22%).

Analiza rynku edukacyjnego

- Przeprowadzona analiza pokazała, że w roku szkolnym 2014/2015, najliczniejszą grupę absolwentów według typu szkoły stanowili absolwenci liceum ogólnokształcącego – 566 osób. Liczba absolwentów technikum wyniosła 282, gdzie wszystkie osoby zdały egzamin zawodowy. Porównując wskaźnik bezrobotnych wśród absolwentów według stanu na koniec grudnia 2015 roku i koniec maja 2016 roku dostrzega się spadek udziału bezrobotnych wśród ogółu absolwentów liceum ogólnokształcącego i technikum.

- Na podstawie wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wywnioskować można, iż najbardziej dostosowanym do potrzeb lokalnego rynku pracy typem szkoły jest liceum ogólnokształcące.
- Z analizy jasno wynika, iż żaden z uczniów nie kształci się w zawodach deficytowych i zrównoważonych. Jedynym zawodem, w którym absolwenci szkół powiatu są kształceni, to absolwenci zawodu dekarz, wśród zawodów zrównoważonych.

Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw

- Badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw obejmowało 82 podmioty, wśród których najwięcej posiadało od 10 do 49 *zatrudnionych pracowników*, tj. 35.
- Według rodzaju działalności najwięcej przedsiębiorstw biorących udział w badaniu należało do *pozostałych usług (sekcje: M, N, O, P, Q, R, S, T U)*, tj. 48,5%.
- W 2016 roku wskaźnik zatrudnienia netto ogółem wynosił 22,97.
- Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2016 roku przyjął największą wartość dla *pracowników usług i sprzedawców*, tj. 14,87.
- Najwięcej spośród badanych przedsiębiorstw nie dokonało zmian w zatrudnieniu, tj. 57,0%.
- Największe zmiany w zatrudnieniu nastąpiły wśród przedsiębiorstw *zwiększających zatrudnienie o 1-10%*.
- Badane firmy *raczej nie mają* problemów z pozyskaniem nowych pracowników (33,6 %).
- Ankietowane przedsiębiorstwa najczęściej szukają pracowników poprzez *zgłoszenia krajowych ofert pracy w PUP w Żarach wraz z Oddziałem Urzędu w Lubsku oraz z polecenia znajomych* (19,6%).
- Najczęściej przedsiębiorcy korzystają z pomocy Urzędu pracy w Żarach przy poszukiwaniu pracowników w zawodach: *kierowca samochodu ciężarowego (wskaźnik struktury – 7,3%), ślusarz (5,5%) oraz robotnik gospodarczy (5,3%)*.

Prognoza lokalnego rynku pracy

- Prognozowane zatrudnienie netto dla wielkich grup zawodów w 2017 roku największą wartość przyjęło dla dwóch grup zawodowych. Pierwszą z nich są *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (14,88%) oraz *Technicy i inny średni personel* (14,88%). Najmniejsza wartość przypadła dla *Pracowników biurowych* (3,72%). *Pracownicy sił zbrojnych oraz Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* nie osiągnęli żadnego wskaźnika zatrudnienia netto na 2017 rok.

- Respondenci (pracodawcy) w najbliższym czasie mają zamiar zatrudnić w takich zawodach jak: *przedstawiciel handlowy (9,66%), blacharz (5,20%), główny technolog – (5,20%), Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego (5,02%)*.
- Najbardziej pożądaną przez pracodawców umiejętnością u potencjalnych pracowników jest *przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność oraz planowanie i organizacja pracy własnej*.

Informacja sygnałna w powiecie żarskim II półrocze 2016 roku

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Pracownicy zakładów pogrzebowych
		Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni
		Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
		Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny
		Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
		Planiści produkcyjni
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Obuwnicy i pokrewni
		zawód deficytowy
	Agenci ubezpieczeniowi	
	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	
	Sekretarki (ogólne)	
	Agenci sprzedaży bezpośredniej	
	Kierownicy w gastronomii	
	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	
	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	
	Przedstawiciele handlowi	
	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	
	Kierowcy samochodów ciężarowych	
	Monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych	
	Monterzy izolacji	
	Technicy medyczni i dentystyczni	
	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	
	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	
	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	
	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	
	Spawacze i pokrewni	
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Asystenci nauczycieli
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów
		Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani
		Murarze i pokrewni
		Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych
		Ręczni pakowacze i znakowacze

	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni
	Opiekunowie dziecięcy
	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym
	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów
	Zamiatacze i pokrewni
	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)
	Mechanicy pojazdów samochodowych
	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych
	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni
	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie
	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi
	Dekarze
	Szklarze
	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni
	Piekarze, cukiernicy i pokrewni
	Zaopatrzeniowcy
	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani
	Pracownicy ochrony osób i mienia
	Gospodarze budynków
zawód maksymalnie nadwyżkowy	Technicy rolnictwa i pokrewni
	Malarze budowlani i pokrewni
	Pracownicy domowej opieki osobistej
	Monterzy sprzętu elektrycznego
	Ogrodnicy
	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
	Praczk ręczne i prasowacze
	Robotnicy budowy dróg
	Uliczni sprzedawcy żywności
	Funkcjonariusze celni i ochrony granic
	Robotnicy obróbki kamienia
	Technicy analityki medycznej
	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
	Archiwiści i muzealnicy
	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani
	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich
	Sekretarze prawni

*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych został wykonany według nowej metodologii przygotowanej w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”.

Informacja sygnałna roczna w powiecie żarskim w 2016 roku

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Funkcjonariusze służby więziennej
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Mistrzowie produkcji w budownictwie
		Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
		Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni
		Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
		Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
		Pracownicy zakładów pogrzebowych
		Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny
	zawód deficytowy	Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste
		Sekretarki (ogólne)
		Obuwnicy i pokrewni
		Introligatorzy i pokrewni
		Kierowcy samochodów ciężarowych
		Agenci ubezpieczeniowi
		Monterzy izolacji
		Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Przedstawiciele handlowi
		Kierownicy w gastronomii
		Projektanci grafiki i multimedków
		Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Inżynierowie chemicy i pokrewni
		Asystenci nauczycieli
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani		
Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów
		Nauczyciele szkół specjalnych
		Ładowacze nieczystości
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Malarze budowlani i pokrewni
		Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
		Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów
		Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych
		Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych

	Opiekunowie dziecięcy
	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni
	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
	Robotnicy obróbki kamienia
	Psycholodzy i pokrewni
	Dekarze
	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani
zawód maksymalnie nadwyżkowy	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
	Matematycy, aktuariusze i statystycy
	Funkcjonariusze celni i ochrony granic
	Funkcjonariusze służb specjalnych
	Technicy analityki medycznej

*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych został wykonany według nowej metodologii przygotowanej w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”.

Spis tabel

Tabela 1. Powiat żarski – wybrane dane statystyczne.....	12
Tabela 2. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu) była największa w 2016 roku	15
Tabela 3. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (napływ) był największy w 2016 roku	16
Tabela 4. Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był największy w 2016 roku.....	17
Tabela 5. Grupy zawodów, w których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2016 roku	18
Tabela 6. Grupy zawodów, w których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2016 roku	19
Tabela 7. Oferty pracy w 2016 roku	20
Tabela 8. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2016 roku	23
Tabela 9. Ranking elementarnych grup zawodów zrównoważonych w 2016 roku	25
Tabela 10. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2016 roku	26
Tabela 11. Umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów w 2016 roku	29
Tabela 12. Bezrobotni bez zawodu w 2016 roku	31
Tabela 13. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych w 2016 roku	33
Tabela 14. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku	35
Tabela 15 . Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku (cd.)	35
Tabela 16. Liczba przebadanych przedsiębiorstw	36
Tabela 17. Zawody, w jakich najtrudniej znaleźć odpowiednich kandydatów do pracy...	43
Tabela 18. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy...	55
Tabela 19. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do Powiatowych Urzędów Pracy	56
Tabela 20. Analiza zawodów, w których przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniały pracowników w bieżącym roku oraz umiejętności i cech kandydatów niezbędnych do pracy w tych zawodach	58
Tabela 21. Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w badanym roku	69
Tabela 22. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów w 2017 roku	73
Tabela 23. Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w nadchodzącym roku	75
Tabela 24. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić	76

Spis wykresów

Wykres 1. Stopa bezrobocia w powiecie żarskim, województwie lubuskim i w Polsce ..	13
Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych Gminach Powiatu Żarskiego wg stanu na 31 grudnia 2014, 2015 oraz 2016 roku	14
Wykres 3. Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników	37
Wykres 4. Struktura badanych przedsiębiorstw według rodzaju działalności	38
Wykres 5. Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku	39
Wykres 6. Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku (dane szczegółowe)	40
Wykres 7. Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2016 roku ...	41
Wykres 8. Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2016 roku	42
Wykres 9. Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu poszukiwania nowych pracowników	54
Wykres 10. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do Powiatowych Urzędów Pracy.	55
Wykres 11. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku	71
Wykres 12. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku (dane szczegółowe).....	72
Wykres 13. Przewidywany wskaźnik zatrudnienia netto wg wielkich grup zawodowych w 2017 roku	74
Wykres 14. Umiejętności i cechy szczególnie istotne dla pracodawców u potencjalnych pracowników, których firma planuje zatrudnić (ogółem, bez względu na zawód)	90

Spis załączników

Załącznik 1. Rynek pracy	102
Załącznik 2. Rynek edukacyjny	109

Załącznik 1. Rynek pracy

Tabela. Bezrobotni, oferty pracy oraz mierniki stosowane w monitoringu w 2016 roku według wielkich grup zawodów

Kod	Wielkie grupy zawodów	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci		Bezrobotni długotrwale	Napływ ofert pracy w okresie		Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Mierniki			Deficyt/równowaga/nadwyżka*		Wartość wskaźnik a struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy
		Napływ w okresie	Odptyw w okresie	Stan na koniec okresu	Stan na koniec okresu	Udział w % do ogółem bezrobotnych	Stan na koniec okresu	CBOP	Internet					Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Rok	Poprzedni rok**	
0	SIŁY ZBROJNE	11	8	4	0	0,00	1	0	0		0,00	3,25	0,00		25,00	0,73	-	-	0,00
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	42	43	14	0	0,00	2	29	71	24,14	3,45	17,25	8,33	2,07	14,29	1,02	-	-	0,01
2	SPECJALIŚCI	562	594	175	18	10,29	53	150	147	43,33	26,67	182,00	35,75	5,09	30,29	1,06	-	-	0,07
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	351	383	165	17	10,30	82	772	199	17,88	9,72	172,92	152,92	1,13	49,70	1,09	-	-	0,10
4	PRACOWNICY BIUROWI	335	355	145	0	0,00	57	448	36	56,47	40,18	152,92	49,33	3,10	39,31	1,06	-	-	0,06
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	1368	1504	661	12	1,82	363	2034	164	73,80	64,26	683,50	216,17	3,16	54,92	1,10	-	-	0,27
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	132	159	67	0	0,00	39	48	0	22,92	6,25	72,67	9,00	8,07	58,21	1,20	-	-	0,02
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	968	1085	456	11	2,41	236	763	46	29,36	6,42	476,67	102,42	4,65	51,75	1,12	-	-	0,18
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	549	586	235	3	1,28	115	934	24	5,78	1,61	247,50	176,83	1,40	48,94	1,07	-	-	0,13
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	1161	1245	453	1	0,22	236	752	45	17,82	7,45	457,83	75,42	6,07	52,10	1,07	-	-	0,16
RAZEM		5479	5962	2375	62	2,61	1184	5930	732	40,25	29,11	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabela. Bezrobotni, oferty pracy oraz mierniki stosowane w monitoringu w 2016 roku według elementarnych grup zawodów

Kod	Wielkie grupy zawodów	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci		Bezrobotni długotrwale	Napływ ofert pracy w okresie		Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (%)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba ofert pracy	Mierniki			Deficyt/ równowaga/ nadwyżka*		Wartość wskaźnika struktury sumy bezrobotnych i ofert pracy
		Napływ w okresie	Odptyw w okresie	Stan na koniec okresu	Stan na koniec okresu	Udział w % do ogółem bezrobotnych	Stan na koniec okresu	CBOP	Internet					Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Rok	Poprzedni rok**	
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0	0	0		0	1	0	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00			max deficyt	-	0,00
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	2	2	0	0		0	6	2	16,67	0,00	0,42	0,67	0,63		1,00	deficyt	deficyt	0,00
1322	Kierownicy w górnictwie	0	0	0	0		0	1	0	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00			max deficyt	-	0,00
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	2	2	3	0	0,00	1	2	15	0,00	0,00	2,33	1,42	1,65	33,33	1,00	-	nadwyżka	0,00
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych																-	max deficyt	
1412	Kierownicy w gastronomii	3	3	0	0		0	1	15	0,00	0,00	0,67	1,33	0,50		1,00	deficyt	-	0,00
1439	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani	9	10	1	0	0,00	0	2	30	100,00	0,00	2,33	2,67	0,88	0,00	1,11	deficyt	-	0,00
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	3	2	1	0	0,00	1	0	0		0,00	1,67	0,00		100,00	0,67	max nadwyżka	-	0,00
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	6	9	0	0		0	4	20	0,00	0,00	2,00	5,00	0,40		1,50	deficyt	-	0,00
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	1	1	1	0	0,00	0	6	0	0,00	0,00	0,33	0,50	0,67	0,00	1,00	deficyt	-	0,00
2149	Inżynierowie gdzie indziej niesklasyfikowani	6	5	2	0	0,00	1	3	15	100,00	0,00	2,83	2,50	1,13	50,00	0,83	nadwyżka	-	0,00
2151	Inżynierowie elektrycy	1	1	0	0		0	2	0	0,00	0,00	0,08	0,17	0,50		1,00	deficyt	-	0,00
2166	Projektanci grafiki i	2	2	0	0		0	4	0	100,0	50,00	0,17	0,33	0,50		1,00	deficyt	równy	0,00

	multimediów									0								waga	
2211	Lekarze bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	3	3	0	0		0	0	0		0,00	0,17	0,00			1,00	-	max deficyt	0,00
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	2	1	2	0	0,00	1	1	0	0,00	0,00	1,67	0,08	20,00	50,00	0,50	nadwyżka	-	0,00
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	1	1	0	0		0	2	0	0,00	0,00	0,17	0,17	1,00		1,00	równowaga	max deficyt	0,00
2353	Lektorzy języków obcych	1	0	1	0	0,00	0	0	0		0,00	0,33	0,00		0,00	0,00	-	max deficyt	0,00
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	10	10	2	0	0,00	0	0	30		0,00	1,92	5,50	0,35	0,00	1,00	deficyt	-	0,00
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	3	3	0	0		0	3	35	66,67	33,33	0,25	3,17	0,08		1,00	deficyt	-	0,00
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	4	4	1	0	0,00	0	12	28	75,00	58,33	1,58	4,33	0,37	0,00	1,00	deficyt	-	0,00
2511	Analitycy systemów komputerowych	0	0	0	0		0	1	0	100,00	0,00	0,00	0,08	0,00			max deficyt	-	0,00
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	0	0	0	0		0	0	15		0,00	0,00	1,25	0,00			max deficyt	deficyt	0,00
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy																-	max deficyt	
2634	Psycholodzy i pokrewni	4	3	2	1	50,00	1	10	0	0,00	0,00	2,33	0,83	2,80	50,00	0,75	nadwyżka	-	0,00
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	0	0	0	0		0	4	0	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00			max deficyt	max deficyt	0,00
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	0	0	0	0		0	2	0	0,00	0,00	0,00	1,17	0,00			max deficyt	max deficyt	0,00
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)																-	max deficyt	
3212	Technicy analityki	2	0	2	0	0,00	1	0	0		0,00	0,67	0,00		50,00	0,00	max	-	0,00

	medycznej																nadwyżka		
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	4	2	2	0	0,00	0	0	0		0,00	1,17	0,00		0,00	0,50	-	deficyt	0,00
3315	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)																-	max deficyt	
3321	Agenci ubezpieczeniowi	0	1	0	0		0	4	31	100,00	75,00	0,83	2,92	0,29			deficyt	deficyt	0,00
3322	Przedstawiciele handlowi	23	26	6	0	0,00	0	10	148	50,00	10,00	8,50	17,17	0,50	0,00	1,13	deficyt	-	0,01
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	0	0	0	0		0	409	0	0,00	0,00	0,00	34,08	0,00			max deficyt	-	0,01
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości	0	1	0	0		0	2	0	100,00	50,00	0,00	0,17	0,00			max deficyt	-	0,00
3341	Kierownicy biura	0	0	0	0		0	3	0	100,00	0,00	0,00	0,25	0,00			max deficyt	-	0,00
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	10	14	4	0	0,00	2	49	0	89,80	63,27	5,58	7,08	0,79	50,00	1,40	-	równowaga	0,00
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	1	0	2	0	0,00	1	0	0		0,00	1,25	0,00		50,00	0,00	max nadwyżka	-	0,00
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	0	0	0	0		0	27	0	0,00	0,00	0,00	9,25	0,00			max deficyt	-	0,00
3357	Funkcjonariusze służb specjalnych	1	0	1	0	0,00	1	0	0		0,00	1,00	0,00		100,00	0,00	max nadwyżka	-	0,00
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	0	0	0	0		0	4	0	100,00	50,00	0,00	0,33	0,00			max deficyt	-	0,00
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej i pokrewni	0	0	0	0		0	5	0	100,00	80,00	0,00	0,42	0,00			max deficyt	max deficyt	0,00
4120	Sekretarki (ogólne)	2	2	0	0		0	17	0	94,12	76,47	0,33	1,42	0,24		1,00	deficyt	deficyt	0,00
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu																-	max deficyt	
4212	Bukmacherzy, krupierzy i pokrewni	0	0	0	0		0	3	0	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00			max deficyt	-	0,00
4214	Windykatorzy i pokrewni	1	0	1	0	0,00	0	1	18	0,00	0,00	0,50	1,58	0,32	0,00	0,00	-	max deficyt	0,00
4222	Pracownicy centrów																-	max	

	obsługi telefonicznej (pracownicy call center)																		deficyt	
4227	Ankieterzy																	-	max deficyt	
4313	Pracownicy obsługi placowej	1	1	0	0		0	0	0		0,00	0,33	0,00			1,00	-	max deficyt	0,00	
4322	Planiści produkcyjni	0	0	0	0		0	2	0	50,00	50,00	0,00	0,17	0,00				max deficyt	max deficyt	0,00
4411	Pomocnicy biblioteczni																	-	max deficyt	
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	0	0	1	0	0,00	0	1	0	100,00	100,00	1,00	1,08	0,92	0,00			równowaga	-	0,00
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	0	0	0	0		0	4	0	25,00	0,00	0,00	0,33	0,00				max deficyt	-	0,00
5222	Kierownicy sprzedaży w marketach	2	1	1	0	0,00	0	2	0	0,00	0,00	1,08	1,17	0,93	0,00	0,50	-	max deficyt	0,00	
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	3	4	0	0		0	16	0	0,00	0,00	1,17	1,33	0,88		1,33	deficyt	deficyt	0,00	
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	30	22	11	0	0,00	2	94	69	18,09	15,96	9,58	13,58	0,71	18,18	0,73	-	deficyt	0,01	
5311	Opiekunowie dziecięcy	29	28	8	0	0,00	4	14	0	100,00	28,57	7,58	1,17	6,50	50,00	0,97	nadwyżka	-	0,00	
5312	Asystenci nauczycieli	11	13	0	0		0	34	0	97,06	73,53	2,25	2,83	0,79		1,18	deficyt	-	0,00	
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	12	10	5	0	0,00	3	2	0	100,00	50,00	4,83	0,17	29,00	60,00	0,83	nadwyżka	-	0,00	
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	2	3	0	0		0	3	0	100,00	0,00	0,08	0,25	0,33		1,50	deficyt	-	0,00	
6122	Hodowcy drobiu	0	0	0	0		0	1	0	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00				max deficyt	max deficyt	0,00
6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	1	4	1	0	0,00	1	0	0		0,00	1,67	0,00		100,00	4,00	-	max nadwyżka	0,00	
7113	Robotnicy obróbki kamienia	3	1	2	0	0,00	1	3	0	66,67	0,00	0,83	0,25	3,33	50,00	0,33	nadwyżka	-	0,00	

7121	Dekarze	14	13	7	0	0,00	5	19	0	57,89	15,79	5,42	2,58	2,10	71,43	0,93	nadwyżka	-	0,00
7124	Monterzy izolacji	2	2	0	0		0	10	0	0,00	0,00	0,25	0,83	0,30		1,00	deficyt	deficyt	0,00
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	0	0	0	0		0	6	0	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00			max deficyt	-	0,00
7131	Malarze budowlani i pokrewni	27	20	21	0	0,00	11	1	0	0,00	0,00	14,42	0,08	173,00	52,38	0,74	nadwyżka	-	0,00
7212	Spawacze i pokrewni	51	61	16	0	0,00	6	132	0	9,85	0,00	24,92	12,00	2,08	37,50	1,20	-	równowaga	0,01
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0	0	0	0		0	1	0	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00			max deficyt	-	0,00
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	0	0	0	0		0	3	0	100,00	66,67	0,00	0,25	0,00			max deficyt	-	0,00
7323	Introligatorzy i pokrewni	6	7	4	0	0,00	0	0	0		0,00	2,08	8,00	0,26	0,00	1,17	deficyt	-	0,00
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	5	4	2	0	0,00	1	1	1	0,00	0,00	1,58	0,17	9,50	50,00	0,80	nadwyżka	-	0,00
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	3	2	1	0	0,00	1	0	0		0,00	0,25	0,00		100,00	0,67	max nadwyżka	-	0,00
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	5	5	5	0	0,00	1	3	0	100,00	0,00	3,75	4,25	0,88	20,00	1,00	deficyt	-	0,00
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	24	19	29	0	0,00	18	7	0	14,29	14,29	22,92	0,58	39,29	62,07	0,79	nadwyżka	-	0,01
7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży	3	8	0	0		0	24	0	29,17	0,00	2,42	3,00	0,81		2,67	deficyt	-	0,00
7534	Tapicerzy i pokrewni	7	12	4	0	0,00	4	16	0	6,25	6,25	7,50	1,33	5,63	100,00	1,71	-	nadwyżka	0,00
7536	Obuwnicy i pokrewni	2	3	0	0		0	12	0	100,00	25,00	0,25	1,00	0,25		1,50	deficyt	-	0,00
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	0	0	0	0		0	1	0	100,00	0,00	0,00	0,08	0,00			max deficyt	-	0,00
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych,	7	6	1	0	0,00	1	5	0	100,00	0,00	1,92	0,42	4,60	100,00	0,86	nadwyżka	-	0,00

	kamiennych i pokrewni																		
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	0	0	0	0	0	1	0	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00				max deficyt	max deficyt	0,00
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	4	2	4	0	0,00	2	0	0	0,00	3,33	0,00		50,00	0,50		max nadwyżka	-	0,00
8153	Operatorzy maszyn do szycia	34	22	19	1	5,26	5	52	0	9,62	5,77	14,25	54,33	0,26	26,32	0,65	-	deficyt	0,02
8154	Operatorzy maszyn wykończalniczych wyrobów włókienniczych																-	deficyt	
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	0	0	0	0	0	4	0	25,00	0,00	0,00	0,33	0,00				max deficyt	max deficyt	0,00
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	1	1	0	0	0	5	0	0,00	0,00	0,25	0,42	0,60		1,00		deficyt	deficyt	0,00
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	35	36	12	0	0,00	3	268	23	2,24	0,00	12,75	45,25	0,28	25,00	1,03	deficyt	deficyt	0,02
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	30	25	28	0	0,00	14	32	0	0,00	0,00	24,33	2,67	9,12	50,00	0,83	nadwyżka	-	0,01
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątnaniem	0	0	0	0	0	3	0	100,00	33,33	0,00	0,25	0,00				max deficyt	-	0,00
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	10	8	3	0	0,00	2	11	0	9,09	9,09	4,08	0,92	4,45	66,67	0,80	nadwyżka	-	0,00
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	79	73	35	0	0,00	22	7	15	42,86	0,00	28,92	1,83	15,77	62,86	0,92	nadwyżka	-	0,01
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0	0	0	0	0	33	0	9,09	0,00	0,00	2,75	0,00				max deficyt	-	0,00
9611	Ładowacze nieczystości	3	3	1	0	0,00	0	4	0	0,00	0,00	0,33	0,33	1,00	0,00	1,00	równowaga	-	0,00
9622	Pracownicy wykonujący	2	3	0	0	0	58	0	0,00	0,00	0,50	4,83	0,10		1,50		deficyt	-	0,00

** Nie dotyczy pierwszego roku prowadzenia monitoringu według nowych zaleceń metodycznych.

Załącznik 2. Rynek edukacyjny

Tabela. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 roku

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego
DWULETNI POLICEALNA SZKOŁA "ŻAK"	0	0	2	0	0,00%	0,00%
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. BOLESŁAWA PRUSA	121	0	0	0	0,00%	0,00%
KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŻARACH	34	0	0	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SOCRATES	0	0	1	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ZIELONEJ GÓRZE ZAKŁADU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	0	0	1	1	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH	13	0	0	1	0,00%	7,69%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W LUBSKU	18	0	4	1	22,22%	5,56%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM E BOJANOWSKIEGO	15	0	3	2	20,00%	13,33%

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR I	98	0	6	5	6,12%	5,10%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR II	22	0	1	0	4,55%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR IV	50	0	0	3	0,00%	6,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR VI	0	0	1	3	0,00%	0,00%
MEDYCZNE STUDIUM ZAWODOWE IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE	0	0	1	0	0,00%	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. IM. GEORGA PHILIPPA TELEMANNNA W ŻARACH	11	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA DETEKTYWÓW I PRACOWNIKÓW OCHRONY W ŻARACH	12	6	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "EUREKA" W ŻARACH	36	36	1	0	2,78%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA DLA DOROSŁYCH W LUBSKU	0	0	3	0	0,00%	0,00%
POLICEALNE STUDIUM INFORMATYCZNE	11	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNE STUDIUM PSKK	0	0	1	0	0,00%	0,00%
POLICEALNE STUDIUM TECHNIK BHP W ŻARACH	0	0	0	0	0,00%	0,00%
PRYWATNA POLICEALNA SZKOŁA AWANGARDA W ŻARACH	0	0	0	0	0,00%	0,00%
PRYWATNA SZKOŁA POLICEALNA DLA DOROSŁYCH "TWOJA SZKOŁA" W ŻARACH	33	19	0	0	0,00%	0,00%

PRYWATNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH "TWOJA SZKOŁA".	48	0	3	3	6,25%	6,25%
PRYWATNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE PSKK	0	0	2	0	0,00%	0,00%
PRYWATNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "EUREKA" W ŻARACH	91	0	8	1	8,79%	1,10%
PRYWATNE MEDYCZNE STUDIUM FIZJOTERAPII	0	0	2	0	0,00%	0,00%
SPOŁECZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŻARACH	56	0	0	0	0,00%	0,00%
SZKOŁA POLICEALNA NR 1	0	0	0	0	0,00%	0,00%
SZKOŁA POLICEALNA NR 2 DLA DOROSŁYCH	0	0	0	0	0,00%	0,00%
SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY	6	0	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM	0	0	1	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM NR 1	117	81	6	4	5,13%	3,42%
TECHNIKUM NR 1 W GUBINIE	0	0	0	1	0,00%	0,00%
TECHNIKUM NR 2	82	82	6	1	7,32%	1,22%
TECHNIKUM NR 2 W LUBSKU	63	22	8	5	12,70%	7,94%
TECHNIKUM NR 3	51	48	1	3	1,96%	5,88%

TECHNIKUM NR 4	64	29	4	1	6,25%	1,56%
TECHNIKUM ROLNICZE DLA DOROSŁYCH	0	0	1	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM SPECJALNE	0	0	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM UZUPEŁNIAJĄCE DLA DOROSŁYCH	20	20	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM UZUPEŁNIAJĄCE SPECJALNE	0	0	0	0	0,00%	0,00%
ZASADNICZ SZKOŁA ZAWODOWA NR 3	11	11	2	0	18,18%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	0	0	1	1	0,00%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA DLA DOROSŁYCH	0	0	0	1	0,00%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 2	47	34	7	4	14,89%	8,51%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 4	50	23	7	1	14,00%	2,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA	14	1	1	1	7,14%	7,14%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA W ŻARACH	14	0	1	0	7,14%	0,00%
ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH RZEMIOSŁA W INOWROCŁAWIU - ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA RZEMIOSŁA DLA MŁODZIEŻY IM. RZEMIEŚLNIKÓW KUJAWSKICH	0	0	1	1	0,00%	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Tabela. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 roku (cd.)

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. BOLESŁAWA PRUSA	91	0	0	0,00%
KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŻARACH	25	0	0	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH	23	0	1	4,35%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W LUBSKU	22	0	2	9,09%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM E BOJANOWSKIEGO	13	0	5	38,46%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR I	62	0	0	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR II	0	0	1	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR IV	57	0	1	1,75%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE NR VI	0	0	1	0,00%
MEDYCZNE STUDIUM ZAWODOWE IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE	0	0	1	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. IM. GEORGA PHILIPPA TELEMANN A W ŻARACH	14	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA CENTRUM NAUKI I BIZNESU "ŻAK" W ŻAGANIU	0	0	1	0,00%

POLICEALNA SZKOŁA DETEKTYWÓW I PRACOWNIKÓW OCHRONY W ŻARACH	24	24	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "EUREKA" W ŻARACH	14	6	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA DLA DOROSŁYCH W LUBSKU	12	0	1	8,33%
PRYWATNA POLICEALNA SZKOŁA AWANGARDA W ŻARACH	8	4	0	0,00%
PRYWATNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH "TWOJA SZKOŁA".	80	19	2	2,50%
PRYWATNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "EUREKA" W ŻARACH	117	0	5	4,27%
SPOŁECZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŻARACH	57	0	0	0,00%
SZKOŁA POLICEALNA NR 1	0	0	0	0,00%
SZKOŁA POLICEALNA NR 2 DLA DOROSŁYCH	0	0	0	0,00%
SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY	17	0	0	0,00%
TECHNIKUM NR 1	120	96	3	2,50%
TECHNIKUM NR 2	0	0	4	0,00%
TECHNIKUM NR 2 W LUBSKU	57	18	8	14,04%
TECHNIKUM NR 3	84	68	4	4,76%
TECHNIKUM NR 4	45	20	6	13,33%

TECHNIKUM SPECJALNE	0	0	0	0,00%
VII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	0	0	1	0,00%
ZASADNICZ SZKOŁA ZAWODOWA NR 3	18	18	1	5,56%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	0	0	4	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 1 W GUBINIE	0	0	1	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 2	18	6	11	61,11%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 4	40	18	0	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA	20	7	0	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA W ŻARACH	18	0	0	0,00%

*Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Tabela. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów**		Liczba bezrobotnych		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnychabsolwentów wśród bezrobotnych (%)	
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku poprzednie go	koniec maja roku sprawozdawc zego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawc zego	koniec grudnia roku poprzednie go	koniec maja roku sprawozdawc zego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawc zego
Asystenci dentyści			1		1				100,00%	

Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni			0	0	8	5			0,00%	0,00%
Blacharze			0	0	2	4			0,00%	0,00%
Cieśle i stolarze budowlani			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Dietetycy i żywieniowcy			2	0	17	14			11,76%	0,00%
Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni			0		1				0,00%	
Elektromechanicy i elektrycy	9	9	0	0	6	10	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Elektrycy budowlani i pokrewni			0		2				0,00%	
Fryzjerzy	2	2	3	1	11	11	150,00%	50,00%	27,27%	9,09%
Gospodarze budynków			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Hydraulicy i monterzy rurociągów			0	0	16	11			0,00%	0,00%
Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej			1	0	2	1			50,00%	0,00%
Kelnerzy	7	7	0		2		0,00%		0,00%	
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	6	6		1		2		16,67%		50,00%
Kosmetyczki i pokrewni			0	0	2	1			0,00%	0,00%
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni			0	0	27	28			0,00%	0,00%

Kucharze	1	1	0	1	16	18	0,00%	100,00%	0,00%	5,56%
Lakiernicy			1	0	2	1			50,00%	0,00%
Malarze budowlani i pokrewni			0	0	10	11			0,00%	0,00%
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni			0	0	1	2			0,00%	0,00%
Maszyniści kotłów parowych i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych			0	0	5	5			0,00%	0,00%
Mechanicy pojazdów samochodowych	21	21	2	2	30	28	9,52%	9,52%	6,67%	7,14%
Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Murarze i pokrewni			1	0	27	25			3,70%	0,00%
Nauczyciele szkół podstawowych			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Obuwnicy i pokrewni			0	0	1	3			0,00%	0,00%
Ogrodnicy			0	0	4	3			0,00%	0,00%
Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni			0	0	7	7			0,00%	0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna			0	0	3	5			0,00%	0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali			0		1				0,00%	
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni			0	0	2	1			0,00%	0,00%
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych			0	0	5	10			0,00%	0,00%

Piekarze, cukiernicy i pokrewni			0	0	11	11			0,00%	0,00%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni			0		1				0,00%	
Pomoce kuchenne			1	0	2	1			50,00%	0,00%
Pomocniczy personel medyczny	12	12	2	0	2	1	16,67%	0,00%	100,00%	0,00%
Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy			0	0	2	2			0,00%	0,00%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	24	24	0	0	3	5	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości				0		1				0,00%
Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani			0	0	2	2			0,00%	0,00%
Pracownicy obsługi biurowej			0	0	2	1			0,00%	0,00%
Pracownicy ochrony osób i mienia	6	6		0		1		0,00%		0,00%
Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani			0		1				0,00%	
Recepcjoniści hotelowi	22	22	0	0	4	6	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	10	10	2	0	10	9	20,00%	0,00%	20,00%	0,00%
Robotnicy pracujący przy przeladunku towarów			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym			0	0	3	1			0,00%	0,00%

Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej			0	0	4	6			0,00%	0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów			1	0	8	8			12,50%	0,00%
Spawacze i pokrewni			0		1				0,00%	
Spedytorzy i pokrewni	16	16	3	0	3	2	18,75%	0,00%	100,00%	0,00%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	18	18	4	1	43	40	22,22%	5,56%	9,30%	2,50%
Stolarze meblowi i pokrewni			0	1	5	5			0,00%	20,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	28	28	1	0	7	4	3,57%	0,00%	14,29%	0,00%
Szwaczki, hafciarki i pokrewni			0	1	1	2			0,00%	50,00%
Tapicerzy i pokrewni				0		1				0,00%
Technicy budownictwa	9	9	0	0	4	7	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Technicy elektrycy i pokrewni				0		1				0,00%
Technicy elektrycy	18	18	0	0	8	11	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Technicy farmaceutyczni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Technicy fizjoterapii i masażyści			0		1				0,00%	

Technicy mechanicy	77	77	1	2	22	20	1,30%	2,60%	4,55%	10,00%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	8	8	1		2		12,50%		50,00%	
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Technicy rolnictwa i pokrewni	4	4	1	0	8	5	25,00%	0,00%	12,50%	0,00%
Technicy technologii żywności				0		1				0,00%
Technicy weterynarii				0		2				0,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	60	60	3	1	10	10	5,00%	1,67%	30,00%	10,00%
Tynkarze i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni			0	0	17	18			0,00%	0,00%
Ślusarze i pokrewni	10	10	1	0	28	23	10,00%	0,00%	3,57%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	25	25	0	2	5	4	0,00%	8,00%	0,00%	50,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	19	19	0	0	1	1	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.

Tabela. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (cd.)

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów**	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	Ogółem	Posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
Asystenci dentyści			1	3		33,33%
Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni			0	4		0,00%
Błacharze			0	3		0,00%
Cieśle i stolarze budowlani			0	1		0,00%
Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia			0	1		0,00%
Dietetycy i żywieniowcy			0	18		0,00%
Elektromechanicy i elektrycy			0	7		0,00%
Elektrycy budowlani i pokrewni			0	2		0,00%
Fizjoterapeuci			0	1		0,00%
Fryzjerzy	10	10	0	11	0,00%	0,00%
Gospodarze budynków			0	2		0,00%

Hydraulicy i monterzy rurociągów			0	16		0,00%
Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej			1	2		50,00%
Kelnerzy			0	2		0,00%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	6	6	0	0		
Kosmetyczki i pokrewni			0	2		0,00%
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni			0	27		0,00%
Kucharze	1	1	0	16	0,00%	0,00%
Lakiernicy			1	2		50,00%
Malarze budowlani i pokrewni			0	10		0,00%
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni			0	1		0,00%
Maszyniści kotłów parowych i pokrewni			0	1		0,00%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych			0	5		0,00%
Mechanicy pojazdów samochodowych	21	21	2	30	9,52%	6,67%
Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych			0	1		0,00%
Murarze i pokrewni			1	27		3,70%
Obuwnicy i pokrewni			0	4		0,00%
Ogrodnicy			0	11		0,00%
Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni			0	9		0,00%

Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani			0	1		0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna			0	3		0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali			0	1		0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni			0	2		0,00%
Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni			0	1		0,00%
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych			0	31		0,00%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni			0	12		0,00%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni			1	2		50,00%
Pomoce kuchenne			0	1		0,00%
Pomocniczy personel medyczny	13	13	0	1	0,00%	0,00%
Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy			0	4		0,00%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	6	6	0	3	0,00%	0,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości			0	1		0,00%
Pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani			0	3		0,00%
Pracownicy obsługi biurowej			0	1		0,00%
Pracownicy ochrony osób i mienia	24	24	0	0		
Recepcjoniści hotelowi	20	20	0	9	0,00%	0,00%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	10	10	0	7	0,00%	0,00%

Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów			0	1		0,00%
Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym			0	1		0,00%
Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani			0	1		0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej			0	12		0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby			0	1		0,00%
Rolnicy upraw polowych			0	2		0,00%
Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów			0	13		0,00%
Spedytorzy i pokrewni			2	5		40,00%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	22	22	4	47	18,18%	8,51%
Stolarze meblowi i pokrewni			0	8		0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	21	21	2	4	9,52%	50,00%
Szwaczki, hafciarki i pokrewni			1	2		50,00%
Tapicerzy i pokrewni			0	1		0,00%
Technicy budownictwa	12	12	2	6	16,67%	33,33%
Technicy elektronicy i pokrewni			0	1		0,00%
Technicy elektrycy	4	4	1	7	25,00%	14,29%
Technicy fizjoterapii i masażyści			0	1		0,00%
Technicy mechanicy	7	7	2	23	28,57%	8,70%

Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	2	2	0	3	0,00%	0,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani			0	1		0,00%
Technicy rolnictwa i pokrewni	1	1	0	7	0,00%	0,00%
Technicy technologii żywności			0	1		0,00%
Technicy weterynarii			0	2		0,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	76	76	7	14	9,21%	50,00%
Tynkarze i pokrewni			0	1		0,00%
Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna			0	3		0,00%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni			0	17		0,00%
Ślusarze i pokrewni	17	17	2	24	11,76%	8,33%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	25	25	0	2	0,00%	0,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	6	6	0	0		

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.